

LUTHERSK KIRKETIDENDE



INNHOLD

Øving for livet / Homofilisaken og Den norske kirke / «Åpenbart i kjøtt» (1Tim 3,16) / Fra bispedømmerådene og Kirkedepartementet

SØNDAGSTEKSTEN

1. søndag i advent - Astrid Sætrang Morvik
2. søndag i advent - Eyolf Berg
3. søndag i advent - Bjarte Nese
4. søndag i advent - Ingvild Helene Mydske Fallegård



tiggarmunken insisterte på at evangeliet ikkje fyrst og fremst skal lærast, men *levast*

Øving for livet

Nyss heimkomen frå studietur med kollegene i prostiet står for meg sterkast i minnet to glimt som handlar om samanhengen mellom liturgien, spiritualiteten og livet. Det eine er påminninga ved den heilage Frans si grav om

korleis tiggarmunken insisterte på at evangeliet ikkje fyrst og fremst skal lærast, men *levast*. Bøkene og dei teologiske samtalane kan så fort bli ei flukt og ei forføring, og Frans ville ikkje la noko kome i vegen for den ærlege og reine

truskapen mot Kristus. Det andre glimtet er frå møtet med Sant' Egidio-fellesskapen og trufaste truande som ser den daglege bønne- og gudstenestefellesskapen og den frivillige, diakonale tenesta som to sider av same sak. Ei enkel kveldsgudsteneste med ei smittande atmosfære er den sjølvsaagte samlingsstaden for dei som har gitt nokre ettermiddagstimar til suppekjøkkenet for dei heimlause, til samveret med dei funksjonshemma eller på skulen for flyktningeborna.

Denne opplevinga av organisk heilskap, av at truande lever si gudsteneste i fellesskap både i kyrkjerommet og utanfor, er ikkje daglegdags kost i vår sterkt individualistiske kyrkjekultur. Men det gir ei kjensle av noko autentisk, noko som minner mykje om skildringane av oldkyrkja sitt gudstenesteliv, slik vi t.d. møter det hos Justin Martyr (1. Apologi 67), når han skildrar samlinga av dei kristne i Roma. Eit kvardagsfellesskap der dei som har noko å dele, hjelper dei som treng det, og ei søndagsgudsteneste som naturleg munner ut i tenesta i kvardagen. Liturgen tek hand om innsamlinga av gåvene og deler ut til enkjene og dei farlause, besøker dei sjuke og fangane og tek hand om dei gjennomreisande. Han som tolkar og formidlar orda og forteljingane frå Bibelen og hjelper forsamlinga til å forstå verda dei lever i og sine egne liv, er den som vidarefører dei sentrale symbola som samlar dei truande og viser vegen ut til dei naudlidande og trengande.

Ein liknande kontrast til heimlege gudstenesteerfaringar har eg opplevd i møte med spiritualitet og gudsteneste i koptisk kyrkjeliv. I det siste nummeret av det svenske tidsskriftet Pilgrim fortel den svenske presten Gunnar Lind om sine erfaringar etter seks år som gjesteprest i Egypt. Han fortel om ei gudsteneste som startar lenge før den utspelar seg i kyrkjerommet. Om havre som blir malt i fellesskapens kvern, om mjøl om blir frambore og brød som blir baka, og om korleis gudstenesta gir rom for at mange deltek aktivt. Gutar på 6-8 år som får vere med å gjere teneste ved alteret og oppmode kyrkjelyden til bøn, og sidan gjere i stand til måltidet. I sterk kontrast til norske og svenske kyrkjer er det trangt om plassen ved koptiske altarbord. - "Liturgien er

ei øving for livet, ikkje eit steg bort frå det", seier Gunnar Lind. "Ein øver seg på å gi det heilage kysset til den som nesten er eins uven."

I vår tradisjon har vi truleg undervurdert den krafta som ligg i liturgien til å forme livet og gi hjelp til å orientere seg i tilveret. Det er nok av andre tilbydarar på marknaden, og som ikkje minst øver sin innverknad på våre unge og gir dei meir og mindre haldbar hjelp til livsorientering. Den kristne liturgien er rett og slett eit kart blant mange andre. Men faren er at den orienteringa vi har latt våre rituale gi oss, har vore nesten eksklusivt orientert mot vår eigen navle. Hovudvekta har vore på den ein-skilde sitt sjelsliv, og kartet har mangla eit utsyn mot verda der ute.

Liturgien er ei øving for livet, ikkje eit steg bort frå det

Dei einaste referansane til noko utanfor har vore til ei verd langt borte herifrå, til det hinsidige. Eit slikt kart greier ikkje å gi hjelp til orientering i den røynda som er utanfor vindauget, og presenterer ikkje noka utfordring til dei karta som blir levert av fjernsynet, reklamen og dei andre store motorvegane i det moderne informasjonssamfunnet.

Det er avgjerande viktig at vi arbeider med gudstenestene våre slik at liturgien både kan få vere eit påliteleg kart og at den kan ha kraft i seg til å forme haldningar og overtendingar til eit rett og godt liv. Liturgiar som er enkle og tydelege og maktar å involvere og engasjere er minst like verksame til å forme etiske haldningar som kateketiske foredrag.



JAN OTTO MYRSETH
jom@ringerike.kirken.no

Velkommen til nye medarbeidere.

Idet vi begynner gjennomgangen av tekstene for det kommende kirkeåret, vil vi ønske velkommen våre nye tekstmedarbeidere, Geir Sørrebø, Tore Skjæveland og Dag Øivind Østereng. Vi er glade for at de har tatt imot utfordringen om å skrive for Luthersk Kirke-tidende og ser frem til det de har å bidra med.

Også i år har Samarbeidsråd for Menighet og Misjon ansvar for tekstgjennomgåelsene i Åpenbaringstiden. De vil vi denne gangen knytte disse opp mot et Pastoralt erfarings-utvekslingsprogram SMM har i samarbeid med PF. Konkret vil de utfordre to prester fra Sør-Hålogaland, som i høst besøker og får gjenbesøk av to sør-afrikanske prester, til å ta disse pretekstene inn i sin pastorale utveksling og skrive tekstgjennomgåelsene på bakgrunn av dette. Vi ser med spenning frem til resultatet.

Homofilisaken og Den norske kirke

AV KNUT ALFSVÅG

Uenigheten og dens konsekvenser

Spørsmålet om hvordan en i Den norske kirke skal forholde seg til seksuelt samliv mellom mennesker av samme kjønn, har stått på den kirkelige dagsorden i over femti år. Det ser nå ut til at konkrete forslag til å endre kirkens ordninger skal behandles på Kirkemøtet i år, men mye tyder på at heller ikke dette vil sette noen sluttstrek for saken. Flere av de organer som i det siste har uttalt seg, peker nemlig på at saken fremdeles må anses som utilfredsstillende utredet,¹ og det siste ord blir derfor uansett neppe sagt på Kirkemøtet i november 2007.

Når en sak som har vært gjenstand for så mye oppmerksomhet både i media og i kirkelige organer gjennom mange år, fremdeles må anses som uavklart, er det naturlig å spørre etter årsaken til dette. Etter mitt skjønn skyldes det blant annet at vi i denne saken har å gjøre med to problemstillinger som nok henger sammen, men der det er vanskelig å vinne klarhet før en gir seg ro til å gjennomtenke begge på sine egne premisser. Dette har en imidlertid i den foreliggende sak av ulike grunner ikke funnet anledning til.

På den ene side er dette blitt en debatt om hvordan kontroversielle lærespørsmål skal avklares i en luthersk kirke. Vi er enige om at vi ikke har noe autoritativt læreembete å henvise til, men hvor ligger da egentlig autoriteten til å avgjøre vesentlige lærespørsmål det står strid om på en slik måte at det kirkelige fellesskap kan bevares?

På den annen side er dette blitt en debatt om hvor langt kirken skal gå i å insistere på å fast-

holde tradisjonelle lærestandpunkt, in casu den tradisjonelt nokså bastante seksualetikk, når de utfordres av en samtid som i økende grad står uforstående til dem. Det er ingen tvil om at mye av arbeidet med denne saken er motivert av erfaringene fra dem som har kjent kirkens tradisjonelle syn på homofilt samliv som en personlig belastning. Ingen som vil bestride at dette er et moment som skal tillegges vekt, men hvor stor vekt skal det egentlig tillegges innenfor en totalvurdering av kirkens begrunnelse for sin læreoverbevisning? Her blir vi ikke enige, og hvordan den uenigheten skal håndteres, vet vi ikke.

I det følgende skal jeg gi en kort gjennomgang av denne sakens utvikling i Den norske kirke for å vise hvordan uklarheter i forhold til disse problemstillingene har påvirket hverandre gjensidig på slik måte at det har sperret for mulighetene til en avklaring av denne saken. En slik gjennomgang gjør det ikke uten videre enklere å finne en samlet og samlende vei videre for Den norske kirke, men den vil forhåpentligvis gjøre betydningen av det veivalg Den norske kirke her står ovenfor klarere.

Homofilisakens historie i Den norske kirke

Spørsmålet lå første gang på Bispemøtets bord i 1954.² Bispemøtet frarådet da å oppheve lovbestemmelsen om straff for homoseksuelle handlinger, noe som også ble Stortingets konklusjon. Arbeidet med abortsaken førte imidlertid til at en måtte drøfte hvordan kirken bør drive etisk veiledning når de moralske

vurderinger i kirke og samfunn ikke lenger faller sammen. Dette førte til at Bispemøtet i 1971 anbefalte straffrihet både for seksuelt samliv utenfor ekteskapet og for homoseksuelle handlinger, noe som også gikk gjennom i Stortinget.

I 1977 leverte den såkalte Hygen-komiteen innstillingen *Om homofili* til Bispemøtet. Denne innstillingen problematiserte den tradisjonelle tolkning av bibeltekstene som forbyr homoseksuelle handlinger, og opererte med noe en kalte "ekte homofili", altså en relativt bastant seksuell gruppeinndeling. Mye av dette virker uaktuelt i dag. Ifølge LN 2006 avviser de nytestamentlige tekstene homoseksuelle handlinger i seg selv som brudd på Guds skapervilje (s. 59), og ingen vil i dag på et faglig grunnlag kunne akseptere tanken om homofili som skapt, altså naturgitt og genetisk betinget. I et historisk perspektiv er det likevel ingen tvil om at arbeidet i Hygen-komiteen var viktig.

I sin behandling av Hygen-komiteens innstilling i 1977 hevdet Bispemøtet at kirken er forpliktet "på Bibelens egen tilbakeholdenhet" overfor homofili. Både komiteen og Bispemøtevedtaket er i ettertid blitt kritisert for å operere med et uholdbart skille mellom legning og praksis. Samtidig er det naturlig å reise spørsmålet om "tilbakeholdenhet" faktisk er en treffende beskrivelse av bibeltekstene om homofili; mange vil vel heller hevde at problemet er at disse tekstene faktisk er svært lite tilbakeholdende med sine vurderinger.

Det neste viktige skritt ble tatt med innstillingen *Homofile i kirken* som ble lagt fram for Bispemøtet i 1995. Flertallet i komiteen bak innstillingen konkluderte med at homofilt samliv i monogam trofasthet er etisk akseptabelt, men en vil ikke likestille homofilt partnerskap og ekteskap. Mindretallet ønsket å fastholde kirkens tradisjonelle syn. Bispemøtet delte seg etter de samme skillelinjer som komiteen, men med omvendt forhold mellom flertall og mindretall (sak BM 2/95).³ Mindretallet ville ikke bruke betegnelsen "synd" om homofilt samliv og ønsket å åpne for tilsetting av homofilt samlevende i kirkelige stillinger og for forbønnshandlinger for homofile partnerskap. Kirkemøtet fulgte imidlertid enstemmig anbefalingen fra flertallet om å ikke endre

kirkens ordninger, et vedtak som også ble bekreftet på Kirkemøtet i 1997.

Det forhold at Bispemøtet ble delt i en sak som ble oppfattet som et vesentlig lærespørsmål, kom i fortsettelsen til å tiltrekke seg mye oppmerksomhet og styre mye av den kirkelige debatt om denne saken. Mye tyder på at det en viktig grunn til at andre sider av den fremdeles i stor grad er blitt liggende uavklart.

Spørsmålet om læreautoriteten

For en luthersk kirke er spørsmålet om hvordan lærespørsmål skal behandles, ikke et hvilket som helst spørsmål. Tvert imot, dette er et spørsmål som av historiske grunner er forbundet med selve den lutherske kirkes egenart og selvforståelse. Henvisningen til det kirkelige læreembetets autoritet var nemlig noe av det første Martin Luther ble møtt med da han gjorde sine krav om en mer bibelsk botsforståelse gjeldende, og mye av den lutherske reformbevegelses egenart ligger nettopp i ønsket om å hevde den bibelske åpenbarings autoritet på tvers av alle menneskelige autoriteter, og nødvendig også den form for menneskelig autoritet som yrer seg i det kirkelige læreembete.

Forutsetningen for at dette skal kunne gjøres gjeldende med tyngde og troverdighet, er at den bibelske åpenbaring kan anses som entydig i alle spørsmål som gjelder som teologisk sentrale, samtidig som en viser en viss evne og vilje til gjensidig overbærenhet i andre spørsmål. "Skriften alene" kan imidlertid ikke forbli et rent prinsipp-standpunkt, men trenger også et visst institusjonelt feste. I Den norske kirke er denne nødvendige institusjonalisering av den bibelske entydighet blant annet blitt forsøkt ivarettatt gjennom et uttrykt ønske om enstemmighet biskopene imellom i vesentlige lærespørsmål. Skal Bibelen enkelt og med troverdighet kunne gjøres gjeldende som entydig, bør i hvert fall kirkens biskoper kunne bli enige om hvordan denne entydigheten skal konkretiseres i møtet med aktuelle utfordringer.

Det var denne forståelsen av Bispemøtets Bibel-begrunnede autoritet som ble utfordret ved det delte Bispemøtevedtak i homofilisaken i 1995, og som derfor kom til å utgjøre en viktig premiss for det videre arbeid med saken.

Bispemøtet satte i første omgang ned et internt utvalg som skulle prøve å finne ut hva det egentlig var Bispemøtet hadde gjort når det hadde fattet et delt vedtak i en læresak. Dette utvalget la i 1997 fram en innstilling, *Kirkens enhet og troens fundament*, hvor de tre biskopene forsøker å utvikle en forståelse av den læremessige enhet i Den norske kirke som intakt til tross for det delte vedtak i homofilisaken. Komiteen legger samlet til grunn at dette bl. a. er at en ikke sidestiller homofilt partnerskap med ekteskapet, noe som uttrykkelig betegnes som "kirkesplittende vranglære".⁴ Når det gjelder en videre utdyping av dette, deler imidlertid også utvalget seg etter skillelinjene i Bispemøtet. Flertallet (Bergan og Bondevik) forklarer da sin forståelse av homofilisynet til Bispemøtets mindretall på følgende måte: "Under forutsetning av at en kan tolke mindretallets oppfatning i Bispemøtet 1995 som at man tar til orde for en nødløsning uten normativ verdi, er det mulig å anse uenigheten i møtet som dyptgående og reell, men uten at en vil anvende begrepet vranglære" (s. 68). Videre er det en viktig premis for flertallet "at ingen av biskopene i mindretallet var villig gjøre sin oppfatning til gjeldende norm i kirken med derav følgende konsekvenser for embetsutøvelse knyttet til ordinasjon, vigsling, tilsetting eller liturgiske kirkelige ordninger" (s.69). Saken kan altså bare anses som noe annet enn kirkesplittende vranglære så lenge "en beveger seg på et internt, kirkelig debattplan."

På generelt grunnlag var dette synspunkter Bispemøtet sluttet seg til uten å gå inn i detaljvurderinger av premissene, og sier derfor under 14/97 bl. a. følgende: "Bispemøtet er klar over at det finnes begrunnelser og standpunkter i denne sak som kan være i strid med Kirkens læregrunnlag, men synet på homofilt samliv er ikke i seg selv av en slik natur at det behøver å true enheten i kirken." Det er altså et vesentlig lærespørsmål hvor en kan måtte konkludere med at det foreligger vranglære, men en slik konklusjon må i så fall knyttes til den argumentasjon som framføres; en konklusjon om at kirken bør åpne for homofilt samliv er altså i seg selv ikke tilstrekkelig så lenge den ikke fører til endringer i kirkens ordninger.

I prinsippet er det også dette syn på homofilisakens status som ligger til grunn for de to uttalelsene fra Læremndra. Den første, som kom i 2000, er en vurdering av holdbarheten av handlemåten til prost Asle Dingstad da han frasa seg det åndelige fellesskap med biskop Sigurd Osberg med den begrunnelse at hans standpunkt i homofilisaken måtte forstås som vranglære. Flertallet i Læremndra anså ikke Dingstads handlemåte som holdbar, bl. a. med det den begrunnelse at Osberg ikke hadde foretatt endringer i kirkens ordninger. LN 2006 hevder også så godt som samlet at uenighet i spørsmålet om homofilt samliv ikke "nødvendigvis behøver å føre til kirkesplittelse" (s. 124). Halvparten av Læremndra kvalifiserer imidlertid dette på en måte som ligger nær synspunktene i *Kirkens enhet og troens fundament* ved å peke på "at det i kirken finnes to syn som er uforenlige, og at ikke begge kan være retningsgivende for kirkens lære, ordninger og liturgi" (s. 135). En kan altså på visse premisser tenke seg en fortsatt debatt om saken, men ikke endringer i kirkens ordninger.

Bruddet med enhetskriteriene

I prinsippet kan dette forstås slik at ønsket om enstemmighet i bispekollegiet fremdeles er fastholdt på en slik måte at kravet om endringer i kirkens ordninger som impliserer vesentlige lærespørsmål bare kan tenkes gjennomført der Bispemøtet står sammen om å forsvare endringenes bibelske begrunnelse. I praksis er imidlertid dette en forståelse som er blitt aktivt utfordret av dem som ønsker å endre kirkens ordninger hva homofilt samliv angår, og det viser seg da at det nokså raskt oppstår en situasjon som ingen vet hvordan en skal håndtere. I juni 2000 ble Jens Torstein Olsen, som levde i et homofilt samboerforhold, tilsatt som prest i Majorstuen menighet. Fem av biskopene kom da med en uttalelse hvor de uttrykkelig slår fast at Oslo biskop ved sin handlemåte har brutt med forutsetningene for uttalelsene om at homofilisaken ikke er kirkesplittende. Imidlertid har Den norske kirke "i dag ikke organer eller instrumenter som kan takle" et slikt "brudd med felles basis og praksis for prestatjenesten". Oslo biskops handlemåte innebærer derfor blant annet at de fem tar til orde for å "vurdere om alternativt

tilsyn skal gjøres gjeldende i bispedømmer der biskopen har brutt med det offisielle syn i en viktig læresak.⁷⁵

Spørsmålet om alternativt tilsyn var på dette tidspunkt allerede under utredning, og da det kom opp til behandling på Bispemøtet i 2002, var saken ytterligere skjerpet ved Gunnar Stålsetts ordinasjon av Nils Jøran Riedl, som levde i homofilt partnerskap, i desember 2001. Mye tydet derfor på at disse entydige brudd med de iherdige forsøk på tross alt å fastholde Bispemøtets læremessige enhet ville bli fulgt opp av en tilsynsordning som tok konsekvensen av dette bruddet. Bispemøtet fikk seg forelagt modeller som dreide seg om tilsyn ved assisterende biskop, frittstående biskop og biskop fra annet bispedømme. Protokollen fra dette Bispemøtet sier ingen ting om hvordan disse forslagene ble vurdert, men nøyer seg med en kort og lakonisk henvisning til at ingen av endringsforslagene samlet tilstrekkelig støtte. Det eneste konkrete forslag til oppfølging av bruddet med det en hadde forsøkt å fastholde som grunnlag for kirkelig enhet i homofilisaken, endte altså i ingenting.

Hjelpeløsheten i møte med disse brudd med den en gang felles forståelse av betingelsene for kirkelig enhet i denne sak ble ytterligere understreket ved vigslingen av Tor B. Jørgensen til biskop i januar 2007. Både i en artikkel i *Kirke og kultur* 2006⁶ og i avisinterjuer like før sin bispevigsling gav Jørgensen uttrykk for synspunkter som klart bryter med de forutsetninger for bevaring av den kirkelige enhet som ligger til grunn både for BM 14/97 og LN 2006. Noen konsekvenser for hans stilling og status som biskop i Den norske kirke har dette likevel ikke. Klarere kan en knapt demonstrere holdbarheten i de fem biskopers påpekning fra 2000 om at Den norske kirke ikke har midler for å håndtere et slikt enhetsbrudd.

Oppsummerende må vi kunne fastslå at biskopene, ut fra en klar forståelse av den betydningen av den læremessig samstemmighet biskopene imellom, har strukket seg langt for å kunne bevare en felles forståelse av grunnlaget for kirkelig enhet i homofilisaken til tross for betydelig innbyrdes uenighet. Det er imidlertid flere biskoper som åpenbart har brutt med den felles enhetsforståelse, noe som har skapt be-

tydelig forvirring og uklarhet, men ingen samlet forståelse av veien videre. Kirkerådets anbefaling i september 2007 om å åpne for tilsetning av homofilt samlevende prester⁷ er derfor den foreløpig siste av rekke markeringer av at den læremessige enhet i Den norske kirke nå har brutt sammen, til tross for at innsats som er blitt lagt ned for å bevare den, en innsats som åpenbart også har gått på bekostning av andre, og på sine premisser kanskje like vesentlige sider ved selve homofilisaken. Vi vet ikke hvordan vi skal forstå den situasjon som slik er oppstått; følgelig er det heller ingen som med tyngde og autoritet har kunnet peke på en mulig vei ut.

Dette er ingen enkel situasjon å håndtere for dem som har lederansvar i kirken. Det er derfor forståelig at mange fremdeles nekker å konfronteres med det sammenbrudd av den kirkelige enhet denne saken demonstrerer, og fremdeles insisterer på å forstå dette som en tradisjonell form for teologisk uenighet. Kirkerådets dokumenter fra juni og september 2007 gjør f. eks. det ved å referere til synspunktene fra BM 1997 og LN 2006 uten i særlig grad å gå inn på de premisser som der legges til grunn. Det er imidlertid ingen grunn til å anta at vi kommer videre ved å se bort fra sakens alvor.

Homofilisaken mellom Bibelen og erfaringen

Debatten har imidlertid gitt en viss avklaring på enkelte punkter. Bl. a. er det helt klart en utvikling i retning av mer enhetlig forståelse av bibeltekstene. De forsøk som er blitt gjort de siste førti-femti år på å gjøre Paulus-tekstene irrelevante for diskusjonen, er nå i alt vesentlig forlatt; når de nytestamentlige tekstene avviser samkjønnet samliv, avviser de noe som er svært nær det moderne fenomen homofili.⁸

Dette har åpenbart påvirket debatten. Det er nå relativt lenge mellom hver gang en ser et forsøk på å utfordre kirkens tradisjonelle homofilisyn via dets bibelske begrunnelse. I stedet er det erfaringsargumentet som nå må bære hovedvekten av endringsargumentasjonen; de homofiles egne erfaringer av kirkelig undertrykkelse og betydningen av et seksualliv i forpliktende rammer viser at kirken her må se bort fra de konkrete formaninger

og i stedet søke en løsning i forhold til overordnede bibelske prinsipper for respekt og nestekjærlighet, er synspunkter som nå gjøres gjeldende.⁹

Bortsett fra at det problematiske ved å fortolke Bibelens etiske prinsipper i åpenbar motsetning til deres ulike konkretiseringer må sies å være vel dokumentert,¹⁰ beveger debatten seg på denne måten inn i et landskap som ikke på noen måte kan sies å være gjennomdrøftet i den kirkelige og samfunnsmessige debatt. Konsekvensen er at vi her inviteres til å trekke konklusjoner på grunnlag av nesten slagordmessige påstander, hvor realitetene bak påstandene er blitt utsatt for forbausende lite kritisk saumfaring. Det henger, som allerede påpekt, delvis sammen med at andre problemstillinger av gode grunner har tiltrukket seg svært mye av den kirkelige oppmerksomhet. Men det henger nok også sammen med at den for tiden rådende politiske korrekthet ikke uten videre oppfordrer til kritisk drøftelse av det som presenteres som homofiles erfaringer. Desto større grunn skulle det være til å sette kritisk søkelys på dette, og ikke la seg presse til å leke blindebukk blant uavklarte premisser.

Jeg pekte allerede i gjennomgangen av Hygen-komiteens innstilling at "skapt sänn"-argumentet ikke lenger kan anses som holdbart. Jakten på det homofile gen har måttet vike for en forståelse av utviklingen av homofili som et komplisert samspill mellom ulike faktorer hvor arvemessige elementer ikke synes å spille noen avgjørende rolle.¹¹ Det betyr ikke at en homoseksuell identitet utvikler seg på en slik måte at veien dit for den enkelte oppleves som forklarbar og entydig. Men en forståelse av betydningen av sosiale faktorer innebærer at det er naturlig å stille spørsmålet om hva det er som fremmer og hva det er som ikke fremmer en utvikling i retning av homofili; i den sammenheng melder også spørsmålet seg om det er ønskelig eller ikke ønskelig å fremme en slik utvikling.

Svaret på det siste spørsmålet henger naturlig nok sammen med hvilket standpunkt en inntar til de grunnleggende etiske problemstillingene. Utover dette er det imidlertid visse forhold som en velinformert debatt her ikke kan lukke øynene for. En som utelukkende

praktiserer en homofil livsstil, er av naturlige grunner avskåret fra å få barn på den måten dette alltid har foregått, samtidig som det er et faktum at forbruket av rusmidler er større og forekomsten av selvmord er hyppigere blant homofile.¹² Det er altså flere faktorer som synes å peke i retning av et en utvikling som fremmer forekomsten av homofil identitet ikke uten videre er å anse som ønskelig.

I debatten opereres det iblant med svært høye tall når det gjelder antatt forekomst av homofili, til tross for at det statistiske materialet her er svært entydig; det er ca. 1% av alle nordmenn mellom 18 og 49 år som identifiserer seg som homofile eller lesbiske. Tar en med biseksuelle og heteroseksuelle med homofile innslag, blir tallet noe høyere; det samlede bildet er imidlertid at de fleste som oppgir å ha homoseksuelle erfaringer, regner seg selv som heteroseksuelle.¹³

Spørsmålet om den kulturelle og ideologiske kontekst for tanken om homofil identitet kan heller ikke sies å ha fått den oppmerksomhet det fortjener i den kirkelige debatt. Homofili er et typisk modernitetsfenomen i den forstand at det ligger større vekt på å fremme individuell valgfrihet enn på å fremme tradisjonsbundne verdier knyttet til familieorienterte mor/far/barn-relasjoner. Det er interessant ikke minst på den måte at det reiser spørsmålet om hvilken vekt det er naturlig å tillegge det monogame troskapsideal i en homofil kontekst. Mye tyder nemlig på at det er knyttet til den tradisjonelle familie-institusjonen på en slik måte at det ikke uten videre lar seg overføre til andre samlivsformer. Troskapsidealet synes da også å stå realltvt svakt i homofile miljøer både ut fra de idealer de selv forfekter¹⁴ og når det gjelder statistikk for antall seksualpartnere.¹⁵ Det kirkelige ønske om å anerkjenne homofile partnerskap for derved å fremme homofil trofasthet kan dermed lett komme til å fortone seg som et ønske med relativt liten kontakt med de homofiles egen virkelighet.

Det er kanskje noe av grunnen til at mange, i en kirkelig kontekst kanskje de fleste, av dem som strever med egen seksuell identitet og orientering, ikke ønsker å assosieres med den homofile frigjøringsbevegelse. Flere av dem som strever med egen seksualitet, tar avstand fra betegnelsen homofil og oppfatter

den som diskriminerende, ikke fordi en ikke kjenner seksuell tiltrekning til eget kjønn, men fordi en oppfatter det som utilbørlig innsevende å identifiseres som menneske ut fra sin seksualitet.¹⁶ Begrepet "homofil erfaring" er derfor slett ikke så entydig som det iblant framstilles, og den enkle todeling mellom homoseksuelle og heteroseksuelle som Hygienkomiteen opererte med, og som har fått styre mye av debatten siden, svarer neppe til den faktiske virkelighet.

Ikke alle vil dele de synspunkter som her gjøres gjeldende. Tvert imot er det grunn til å anta at enkelte vil oppfatte dem som svært kontroversielle. Irrelevante er de imidlertid neppe. Desto større grunn skulle det være til å se nærmere på dem og vente med overilte beslutninger inntil disse og tilsvarende spørsmål er grundig gjennomdrøftet.

Hvor står vi og hvor går vi?

Om de refleksjoner som her er anført, har noe for seg, er det forholdsvis enkelt å beskrive hvor vi står. Homofilisaken er blitt oppfattet som en belastning for den kirkelige enhet i Den norske kirke på en slik måte at denne problemstillingen har tiltrukket seg svært mye av oppmerksomheten i den kirkelige debatt etter 1995. Det har gjort at arbeidet med homofilis spørsmålets kulturelle og empiriske kontekst er blitt neglisjert. Derfor har vi på mange områder har fått en slagordpreget debatt der kritiske spørsmål hverken er blitt stilt eller besvart. Det har imidlertid ikke ført til noen avklaring hva de prinsipielle spørsmålet om læreautoritet og kirkelig enhet angår, fordi den skjøre enhet en har søkt å etablere både i Bispemøtet og Lærenemnd stadig er blitt utfordret av dem som ikke ser hensynet til kirkelig enhet som et vesentlig anliggende i denne sak.

Det er derfor også relativt enkelt å peke på konsekvensene av de spørsmål Kirkemøtet skal ta standpunkt til. Enten åpner en for endringer av kirkens ordninger når det gjelder homofil samliv på tross av vektige anbefalinger fra Bispemøte og Lærenemnd om ikke å gjøre det. Det vil i så fall ha den åpenbare konsekvens at det ikke lenger vil være noen mulighet for på en troverdig måte å framstille Den norske kirke som læremessig enhetlig og intakt.

Eller en tar seg tid til å gjennomtenke hva et slikt forsøk på å definere kirkens grunnlag på nytt faktisk innebærer før en eventuelt gir seg inn på det.

¹ Det gjelder f. eks. uttalelsen fra MFs lærerråd fra mai 2007.

² For en god oversikt over sakens historie, se Joar Haga, "Homofilis spørsmålet i Den norske kyrkja og i andre kyrkjer. Historisk oversyn", i *Skriftforståelse og skriftbruk med særlig henblikk på homofilisaken: Uttalelse fra Den norske kirkes lærenemnd i sak reist av Møre biskop*, Oslo 2006 (LN 2006), s. 139-189.

³ Alle Bispemøtets vedtaksprotokoller fra 1995 av ligger på www.kirken.no.

⁴ *Kirkens enhet og troens fundament: Betenkning til Bispemøtet høsten 1997*, Oslo 1997, s. 83.

⁵ Denne uttalelsen, *Kirkens enhet og veien videre*, ligger på www.kirken.no.

⁶ Jørgensen, Tor B. "Lærenemnda - En respons og noen tanker om enheten i kirken", *Kirke og kultur* 2006, s. 271-284.

⁷ Jfr. saksframlegg til KR sak 42/07, www.kirken.no.

⁸ Se foruten drøftelsen av disse spørsmål i LN 2006, f. eks. også Sandvei, Bjørn Helge. "Bibelen og homofilis spørsmålet: et bidrag til den fortsatte samtale," *Luthersk Kirketidende* 2000, s. 130-135.

⁹ Se f. eks. argumentasjonen fra den delen av Lærenemnda som går inn for en endring av kirkens syn, s. 87-93.

¹⁰ Jfr. f. eks. innvendingene mot en slik tenkemåte i LN 2006, s. 94.

¹¹ For en balansert framstilling av ulike årsaksteorier, se f. eks. Jones og Yarhouse, *Homosexuality: The Use of Scientific Research in the Church's Moral Debate*, Downers Grove 2000.

¹² Når det gjelder homofiles levekår, se NOVA-rapport 1/1999 (www.nova.no); når det gjelder selvmord, se rapporten *Homofile og selvmordsforebygging* (www.llh.no).

¹³ Se *Seksualvaneundersøkelsen* 2003, www.fhi.no.

¹⁴ Jfr. f. eks. LLHs krav om full likestilling for alle seksuelle uttryksformer inkludert biseksualitet.

¹⁵ Statistikk for dette fins f. eks. hos Jones and Yarhouse, *Homosexuality*, s. 109-110.

¹⁶ Et eksempel på dette er Erik Johansson, prest i Svenska Kyrkan; se Erik Johansson, "Våga gå den smala vägen!", *Svensk Pastoraltidskrift* 24/2004 (<http://www.medvandrararna.se/arkiv/spt.php>).

«Åpenbart i kjøtt» (1Tim 3,16)

Forholdet mellom skriftbruk og kirkefellesskap i Lærenemndas uttalelse 2006 – I

AV OLE FREDRIK KULLERUD

1 Innledning

Hvordan kan Lærenemnda i Den norske kirke (LN II) holde fast på kirkefellesskap på tross av motstridende syn på homofilt samliv? Det er emnet for denne dobbeltartikkelen. I tidligere artikler har jeg bestridt muligheten for videreføring av kirkefellesskapet på slike premisser.² Det synet jeg representerer, har etter alt å dømme lite gjennomslag i statskirken. Samisk kirkeråd vil uansett utfall av brytningen om homofilt samliv at kirken skal holde sammen.³ Kirkerådet anbefaler å oppheve de kirkelige vedtakene fra 90-tallet om ikke å ansette homofilt samlevende i viglede stillinger.⁴ Jeg har ikke hørt noen i kirkeledelsen eller i Lærenemnda ta til orde for å bryte fellesskapet med Svenska kyrkan som har løpt linen ut i dette spørsmålet og anerkjenner offisielt prester i homofilt samliv og har en ordning for vel-signelse av partnerskap.⁵

Den norske kirke lever allerede med to syn - og to praksiser - på dette området. Vel-signeshandlingene for homofile par er en akseptert "sivil ulydighet". Disse handlingene er fortsatt formelt i strid med gjeldende vedtak, men det er en praksis det knapt blir reagert mot. Det gjengår at kirkemøtet følger svenskens eksempel og endrer lære og praksis

offisielt. Dette antas å skje i løpet av kort tid. Utviklingen er den samme i vår kirke som i den svenske, men hos oss søker kirkelederne i større grad å tilsløre hva som skjer. Det gjør man nå ved å skjelve mellom "at kirken har to syn" og "at det er to syn i kirken".⁶ Det er det siste som i følge kirkerådslederen ligger i rådets innstilling fra 13 september i år. Dette er en deskriptiv registrering av meningsmangfoldet i kirken. Strategien man har valgt for å komme unna et grunnleggende teologisk oppgjør om spørsmålet er å henvise til forekomsten av meninger. Problemet er bare at denne beskrivelsen straks gjøres normativ ved at enkelte bispedømmeråd, menigheter osv i følge kirkerådets innstilling gis muligheten til åpne for homofilt samlevende tjenere. Overgangen til et nytt syn søkes gjort så umerkelig som mulig. Man forsøker på denne måten å lure folk med på ferden mot et nytt syn på homofilt samliv. I Sverige derimot har den nye praksisen blitt klart presentert.

Men media og det politiske miljø er ikke i villrede om poenget i Kirkerådets innstilling. Det ses som "et skritt i riktig retning". Stortingsmann Rolf Reikvam tviler ikke på at kirken i fremtiden bare vil ha *ett syn* på homofilt samliv, nemlig hans eget.⁷

Denne utviklingen aktualiserer spørsmålet om kirkefellesskapet. I denne artikkelserien skal jeg begrense meg til en tekstimmanent undersøkelse av LN IIs uttalelse om dette. Dette er etter mitt skjønn påkrevet ettersom denne uttalelsen fungerer som teoretisk basis for kirkerådets innstilling og trolig for debatten frem mot Kirkemøtet i november.

Howdan er egentlig nemndas argumentasjon når det gjelder kirkefellesskapet? Hva er nærmere bestemt forbindelsen mellom nemndas oppfatning av skriftforpliktelsen og av kirkefellesskapet?⁸ Jeg skal argumentere for at LN IIs posisjon bunner i en splittelse mellom henholdsvis åpenbarings- og inkarnasjonsforståelsen.

Jeg starter - i denne første artikkelen - med å resymere nemndas hovedsyn på skriftbruk og kirkefellesskap (kap 2). Deretter undersøker jeg oppfatningen av skriftforpliktelsen (kap 3). Jeg vil der vise at Lærenemnda forstår skriftforpliktelsen som en rent subjektiv erkjennelse. I den andre artikkelen analyserer jeg LN IIs fundamentalteologiske forankring av kirkefellesskapet (kap 4). Jeg vil påvise at den subjektivt forståtte skriftforpliktelsen gjøres til kriterium på kirkefellesskap. Kirkefellesskap blir i sin konsekvens fellesskap av alle som *påberoper seg* Skriften. Min utfordring er et brudd med denne tankegangen (kap 5). Særlig relevant for spørsmålet vi behandler er uttalsens kap 3.9 *Teologisk uenighet og enighet i kirken*.⁹

2 Nemndas hovedsyn på skriftbruk og kirkefellesskap

Min påstand er at LN II anbefaler kirkefellesskapet videreført på subjektivistiske premisser. Kirkefellesskapet taper dermed sin objektive basis i Kristus-hendelsen, slik denne er forkynt og tolket av apostlene. Dette skjer ved at LN II anerkjenner en subjektiv påberopelse av å være forpliktet på Skriften som faktisk skriftforpliktelse. Sier man at Bibelen er en viktig bok, da er man skrifttro; dette blir populært uttrykt Lærenemndas oppfatning. Denne posisjonen skal jeg heretter omtale som "LN IIs tese", og jeg skal forsøke å legge for dagen at dette faktisk er Lærenemndas tankegang.

Nemndas resonnement i spørsmålet om kirkefellesskap er: Et splittet syn på homofili

splitter ikke nødvendigvis kirken så lenge begge syn hevdes ut fra Skriften. "*Både de som anerkjenner homofilt samliv, og de som er kritiske, bygger på Skriften*," fastslår LN II innledningsvis.¹⁰ Forsikringen kommer igjen i konklusjonen.¹¹ Nemnda henviser til medlemmenes egen definisjon av sitt syn som skriftbasert. Man medgir at man "anvender deler av Skriften på ulike måter og med ulike argumentative slutninger", men dette forhindrer ikke at man står sammen om et teoretisk syn på Skriften.¹² Vår problemstilling er altså tematisert av LN II selv om kirkefellesskap ikke oppfattes som en hovedsak i uttalsen.¹³

Det er riktignok *spenninger i LN IIs uttalelse*.¹⁴ Uenigheten gjelder blant annet tolkningen av tekstene i dag.¹⁵ Man er enig om en rekke overgripende bibelske perspektiver,¹⁶ men ikke når det kommer til den konkrete vektingen og bruken av disse.¹⁷ Det er ikke uenighet om de sentrale prinsippene for tekstforståelse i en kirkelig kontekst,¹⁸ den historiske tolkning av bibeltekstene som direkte vedrører homofili og tekstens referanse.¹⁹

Uansett har alle medlemmene den samme holdning til Skriften som "et troverdig og forpliktende vitnesbyrd om Guds åpenbaring" og øverste norm for kirken. Det er imidlertid ikke enighet om hva dette betyr i synet på homofilt samliv. Men en slik enighet om homofilt samliv er altså ikke nødvendig for kirkelig enhet.²⁰ Fløyene formulerer det slik at de er uenige om *loven*.²¹ Lærenemnda fastslo i år 2000 at uenighet om loven ikke er kirkesplittende.²²

Med de åpninger for en fremtidig kirkesplittelse som tross alt foreligger i Lærenemndas uttalelse,²³ er det rimelig å tolke den dithen at handlinger som følge av etisk lære- uenighet kan ses som kirkesplittende, derimot ikke etisk læreuenighet i seg selv. Kirkesplittelse kan med andre ord i gitte tilfeller bli aktualisert. De moderate i nemnda betoner klart at Skriften er autoritet i etiske spørsmål, og at de to synene på homofilt samliv er uforenlige. Ikke noen overbevisende grunner for det nye synet er levert i følge disse medlemmene som også slår fast at begge syn umulig kan være retningsgivende for kirkens lære, ordninger og liturgi.²⁴

Viktigst for vår problemstilling er at *nemnda er enhetlig med hensyn til spørsmålet om forbindelsen mellom skriftforståelse og kirkefelleskap*. Den moderate særuttalelsen tematiserer ikke kirkefelleskapet.²⁵ Denne betoner ikke desto mindre at de to synene på homofilt samliv som er representert i Lærenemnda, er uforenlige. Særuttalelsen er konservativ i selve synet på homofili. Men den polemiserer ikke mot den felles konklusjonen som fremholder muligheten for fortsatt kirkefelleskap.²⁶ En samlet nemnd gjør likevel gjeldende at det er forskjellige meninger om alvoret av uenigheten.²⁷ Men holdningen til Skriften forener alle nemndas medlemmer, hevdes det. Uten at det er eksplisitt uttalt, er det mulig at deler av nemnda mener at kirken kan ha uensartet etisk lære, forkynnelse og veiledning, men ikke ulike liturgiske og kirkerettslige uttrykk for dette.

En subjektivt forstått skriftautoritet oppfattes av nemnda som tilstrekkelig grunnlag for kirkelig enhet, og nemnda fremholder med styrke at kirkens enhet beror på enhet om evangelieforkynnelsen (CA VII). Nemnda sier: Fordi evangeliet er formidlet gjennom Skriften, blir holdningen til Skriften avgjørende for kirkefelleskapet.²⁸ Men så forlater nemnda evangelieforståelsen og taler helt generelt om det å holde seg til Skriften. Her skjer det altså en viss forskyvning. Fordi evangeliet formidles gjennom Skriften, forholder nemnda seg videre til den. Kriteriet for det tilstrekkelige innen skriftoppfattelsen reduseres mer presist til det å "fastholde Skriften som et troverdig åpenbaringsvitnesbyrd", og *nemndas oppgave* blir ut fra dette å undersøke hvorvidt uenigheten i nemnda om anvendelsen av bibeltekster som vedrører homofilt samliv, innebærer at en av partene ikke fastholder Skriften som et slikt vitnesbyrd.²⁹

Når nemnda skal svare på denne problemstillingen, viser den til at den i det foregående allerede har avvist en slik slutning, siden den foreliggende uenigheten etter nemndas mening altså ikke innebærer at Skriften avskrives som et troverdig åpenbaringsvitnesbyrd.³⁰ Vi merker oss at det her ikke skjer noen egentlig drøfting. Det vises bare tilbake til en tidligere påstand. Nemnda argumenterer dermed faktisk i sirkel.

Denne påstanden gjøres til konklusjon. Dette er ikke bare en registrering av ulike meninger i nemnda, men en blanco anerkjennelse. Ikke av synene som sådanne, men man anerkjenner følgende: ved å innta ett av dem har man ikke stilt seg utenfor kirkefelleskapet.

3 Skriftforpliktelse som forpliktelse på egen skrifttolkning

Jeg har nå demonstrert LN IIs hovedsyn på sammenhengen mellom skriftbruk og kirkefelleskap. I det følgende skal jeg gjøre nyere rede for nemndas oppfatning av skriftforpliktelsen. *Hva innebærer det mer eksakt å være forpliktet på Skriften?* Jeg vil starte med følgende utsagn i uttalelsen: "*Skriftens autoritet er derfor i funksjon når kirken spør hvordan vitnesbyrdet om Kristus kan komme til uttrykk i møte med nye situasjoner, nye spørsmål og utfordringer kirken stilles overfor i sin samtid.*"³¹ Av dette sitatet ser vi tydelig at LN II henlegger skriftautoriteten til tolkningsprosessen. Autoriteten kommer til uttrykk ved at Skriften tolkes. Man tilkjenner den autoritet så å si ved å vie den oppmerksomhet. Det kreves derimot ikke enighet om Skriftens saksinnhold for at man skal anerkjenne at dens autoritet er gjort gjeldende. Dermed blir subjektiv identifikasjon med Skriften skriftforpliktelsens innhold.

Hvordan har nemnda kommet frem til dette? Vi skal nå se at dette resonnementet hviler i en oppsplitting av et uttrykk, og at man innen skriftenvendelsen sonderer ut et element som er hevet over den praktiske anvendelse av Skriften.³² Nemndas hensikt med dette er å berge enheten ved å skille ut en bestanddel i skriftforståelsen som er hevet over all konkret bibelanalyse og som dermed gjør enhver som kaller seg bibeltro uangripelig. Dette skal jeg nå forsøke å vise.

LN II preger tre hermeneutiske begreper: "skriftforståelse", "helhetsforståelse" og "skriftbruk". Vi finner disse begrepene allerede i innledningen hvor LN II har definert to problemområder:

- skriftforståelse, en helhetsforståelse av Skriften som inkluderer tolkningspraksisen
- den faktiske bruk av Skriften

Disse tre begrepene utgjør til sammen nemndas begrep om skriftenvendelse. Det

første begrepet, 'skriftforståelse', inkluderer den samfunnsmessige konteksten og uttrykker hvordan anvendelsen av Skriften er en sammensatt prosess hvor den grunnleggende oppfatningen av hva Skriften er, styrer forståelsen av enkelttekster under hensyntagen til leserens kontekst.

Synet på hva Skriften er omtales som 'helhetsforståelse'. Dette er det andre begrepet. Dette gjelder for eksempel på hvilken måte man vil forstå hva det innebærer at Bibelen uttrykker Guds Ord. 'Tolkningspraksis' er det konkrete arbeidet med å tolke de bibelske tekstene. Denne måten å bestemme skriftforståelsen på aksentuerer at skriftanvendelse er en omfattende tilnærming som er betinget av konteksten leseren befinner seg i. Man ønsker bevissthet om hvilke sider av det bibelske materiale som aktualiseres i et bestemt spørsmål.

Det tredje begrepet, 'skriftbruk', er derimot en deskriptiv betegnelse på den bruk av Skriften som faktisk skjer. 'Skriftbruk' synes da for meg, slik LN II anvender det, å være et mer sosiologisk begrep. 'Skriftforståelse' er uttrykk for bevisst hermeneutikk og sikter på normativitet. 'Skriftbruk' er den mer umiddelbare tilnærming til Skriften som vel har forutsetninger, men som ikke nødvendigvis er seg disse bevisst.

I løpet av nemndas resonnement skjer så følgende: Først viser det seg at man utlegger tekstene om homofili forskjellig.³⁴ Dermed blir det klart at det ikke er mulig å basere kirkelig enhet i homofilispørsmålet på Skriftens saksinnhold. Videre erfarer man at man heller ikke står sammen om "en skriftforståelse, en helhetsforståelse av Skriften som inkluderer tolkningspraksisen". De to fløyene i nemnda har nemlig ulike applikasjoner av de hermeneutiske prinsippene.³⁵ Løsningen blir at nemnda redder enheten ved å foreta en adskillelse av de to begrepene i dette uttrykket. Innenfor "skriftforståelsen, helhetsforståelsen av Skriften som også inkluderer tolkningsprosessen" innfører man et skille mellom

- helhetsforståelse og
- tolkningspraksis.

Det første problemområdet splittes altså opp.³⁶ Her foregår den nevnte oppsplittingen av uttrykk. Det som skjer er at nemnda vedgår

ulik skriftbruk samtidig som den i skriftforståelsen er enig om at Skriften er øverste norm. Alle begrunner sitt syn i Bibelen, men det er uenighet om tolkningspraksisen.³⁷ Helhetsforståelsen er i uttalelsen ikke presist nok utformet til at den kan få gjennomslag i tolkningspraksisen.

Lærenemnda velger ut helhetsforståelsen som skriftforpliktelsens sted. Merk dette! Det holder dermed med en meget generell holdning til Skriften for at man skal passere som skriftforpliktet. Ved dette grepet lykkes det LN II å formulere en mening om Skriftens autoritet som er såpass abstrahert fra praktisk bibelanvendelse at den ikke kan utfordres av konkret uenighet om overføringen av Skriftens saksinnhold på vår virkelighet. Skriftforpliktelsen unndras muligheten for falsifikasjon.

Kirkerådet gjør nå denne tankegangen til sin. Lederen, Nils-Tore Andersen, sier i en kommentar til vedtaket at han "kan leve med forslaget" om å åpne for at kirkelige organer gis muligheten til å ansette homofilt samlevende i prestestillinger, en praksis han personlig er imot, "fordi det presiseres at Bibelen er høyeste autoritet".³⁸ Han formulerer med egne ord hva Kirkerådet sier i sitt vedtak: "Kirke-møtet har merket seg at en samlet Lærenemnd understreker det reformatoriske prinsipp om Skriften som øverste norm for kirkens lære, også i etiske spørsmål knyttet til homofilt samliv".³⁹

Det holder altså med en helt formal, og innholdsmessig uforpliktende bekjennelse til Skriftens autoritet. Dette er helt i tråd med LN II. Andersen medgir at de aktuelle bibeltekstene handler om homofilt samliv og at de avviser slikt samliv. Men han kan likevel leve med at det ikke trekkes konsekvenser av dette for kirkens liv i dag,⁴⁰ åpenbart fordi de som åpner for homofilt samliv innrømmer at de ikke har bibelsk støtte for sitt syn. Dermed avgir de indirekte et vitnesbyrd om hva som er Bibelens lære. En lære de selv avviser som aktuell i dag.

LN II forankrer, som vi har sett, kirkefelleskapet i holdningen til Skriften, subjektivt forstått. Nemnda konkluderer: "begge parter vil gi uttrykk for at de *kjenner seg forpliktet* på Skriftens vitnesbyrd".⁴¹ Vår oppgave i den neste

artikkelen blir da å undersøke hvordan en slik rent subjektivt forstått skriftforpliktelse slår ut i synet på kirkefelleskap.

(Dette er første artikkel i en serie på to. Arbeidet med artiklene ble avsluttet 17 september.)

¹ Skriftforståelse og skriftbruk med særlig henblikk på homofilisaken, Oslo 20 januar 2006 (LN II).

² Enighet og fellesskap I-II i Luthersk Kirketidende 141 (2006): 152-153 og 184-185.

³ Vårt Land 08.09.07.

⁴ <http://www.kirken.no/?event=showNews&FamID=18131> [13.09.07]. Vedtaket (KR 42/07 Ansettelse og vigsling i Den norske kirke av homofile i partnerskap. Konsekvenser av Lærenemndas uttalelse 2006) ligger på <http://www.kirken.no/?event=showArticle&Famid=18141> [14.09.07].

⁵ http://www.svenskakyrkan.se/ArticlePages/200612/12/20061212110725_svklsg361/Valsignelse.pdf [09.09.07]

⁶ Nils-Tore Andersen, VL 15.09.07. Jfr kommentar til dette av Magne Lerø, Ledelse i homokonflikt i Ukebladet Ledelse 14.09.07, http://www.ukeavisenledelse.no/mening/redaktorens_mening/20070914/ledelse_i_homofilikonflikt/ [15.09.07] og i henholdsvis VLs og Dagens leder 15.09.07.

⁷ NRK P2 Dagsnytt kl 07.30 og Politisk kvarter kl 07.45 14.09.07.

⁸ Det er i LN II: 121-127 at skriftoppfattelsens betydning for kirkens enhet diskuteres.

⁹ Ibid: 119-127.

¹⁰ Ibid: 22.

¹¹ Ibid: 120.

¹² Ibid.

¹³ Nemndas leder på Kirkemøtet 14.11.06. <http://www.kirken.no/?event=doLink&nodeID=23788> [21.11.06].

¹⁴ Nemnda gir selv en oppsummering av enighet og uenighet i uttalelsen, LN II: 119.

¹⁵ Ibid: 69; 75; 76; 78f; 81-107; 124; 129f; 131-135.

¹⁶ Ibid: 41-53.

¹⁷ Ibid: 69-99.

¹⁸ Ibid: 43-51.

¹⁹ Ibid: 54-62. Se imidlertid ibid: 62-69 (Homo-seksuell praksis i den gresk-romerske verden).

²⁰ Ibid: 126.

²¹ Ibid: 124; 135.

²² Tunsberg-saken. Uttalelse fra Den norske kirkes lærenemnd i sak reist av Tunsberg biskop vedrørende prosten i Larvik, Asle Dingstad, 14 mars 2000: 3.3.2.2; 3.3.3 og 4.2.5.

²³ LN II: 124; 127 og 135f. Se min artikkel Enighet og fellesskap II i Luthersk Kirketidende 141 (2006): 184f.

²⁴ Ibid: 124f.

²⁵ Ibid: 137.

²⁶ Ibid: 125. G Hagesæther deler ikke konklusjonen. Ådna deler konklusjonen bare delvis, ibid: 123f. Han mener også det er "usikkerhet" om hvorvidt det foreligger en tilstrekkelig grad av enighet, ibid: 124. Jfr. ibid: 135.

²⁷ Ibid: 124.

²⁸ Ibid: 123.

²⁹ Ibid: 123. Min utheving. Ådna gjør gjeldende innvendinger mot dette og hevder at det "hersker [...] usikkerhet om de rent faktisk fastholder Skriften som et troverdig vitnesbyrd om Guds åpenbaring", ibid: 123f.

³⁰ Ibid. Denne konklusjonen hviler "i en felles forståelse av at Skriften har status som åpenbaringsvitnesbyrd og norm for kirkens lære og forkynnelse," ibid. Se også: 121.

³¹ LN II: 34; se også 121.

³² Jeg opererer med begrepet "skriftenvendelse" for begrepsmessig å plassere meg utenfor LN IIs terminologi.

³³ LN II: 24.

³⁴ Ibid: 69-81, 120, 135 og 137.

³⁵ Ibid: 81-87.

³⁶ Ibid: 121.

³⁷ Ibid: 120f.

³⁸ VL 14.09.07.

³⁹ KR 42/07 pkt 1.

⁴⁰ VL 14.09.07.

⁴¹ LN II: 135. Min kursivering.

SØNDAGSTEKSTEN



Astrid Sætrang Morvik, Eyolf Berg, Bjarte Nese og Ingvild Helene Mydske Fallegård

1. søndag i advent

2. desember 2007

Prekentekest: Luk 4, 16-22

Salme 24; Åp 5,1-5(6-10)

Boken som falt fra hverandre

"Kirkeårets tekster" - jeg har måttet teipe boken, for permene er i ferd med å falle av. I 14 år har jeg begynt forfra. Nå er jeg der igjen, ved begynnelsen av et nytt kirkeår, med en bok som går i oppløsning i hendene på meg. Det store spørsmålet er om denne boken, denne *hellige skrift*, skal fortsette å løses opp i alle sine små og store biter, om deler skal falle bort, om meningen skal forsvinne. Eller om den enda et år skal få bli kilde til glede, frihet og nåde?

Teksten

Lukas gir oss nok en gang "Godt budskap for fattige," jf. Hans Kvalbein. Vi merker oss at Jesus er tilbake i Nasaret. Det er han seg bevisst og bruker også anledningen til å si noen velvalgte ord om å være profet på sitt eget hjemsted (v. 24), en provokasjon som får sin til-siktede virkning. Men dette er utenfor vår tekst og skal ikke utlegges, annet enn at det er greit for oss å ha i mente at dette er en dag utenom det vanlige for Jesus. Han har allerede vært rundt og talt mye, men besøket i Nasaret blir

likevel stående som dagen da han tydeliggjør sitt program. Ikke som hos Markus og Matteus hvor Jesu offentlige forkynnelse kan sammenfattes av setningen: "Tiden er inne, Guds rike er kommet nær! Vend om og tro på evangeliet;" hos Lukas presenteres Jesu forkynnelse gjennom tekstlesningen og programtalen som refereres kortfattet i vår prekentekest.

Og det er et poeng at teksten fra Jesaja som Jesus får å lese, ikke er ordrett samsvarende med Jesaja 61,1-2, men er et sammendrag av en lengre tekst. Likeså Jesu preken. Vi får bare høre én setning; "I dag er dette skriftordet blitt oppfylt mens dere hørte på." Lukas er historikeren som har satt seg fore å gi en pålitelig framstilling av Jesu liv, basert på øyevitneskildringer. Når han likevel gjør et utdrag og sammenfatter en tekstlesning og en preken som nødvendigvis har vært en del lengre enn det vi får referert, har det et helt klart teologisk poeng: I disse linjene gjenfinder Lukas det han og samtiden har oppfattet som kjernen i Jesu budskap, hans livsprogram og selvforståelse.

Jesaja-teksten er profetien som opprinnelig var rettet mot Israels folk i eksil i Babylon. 500 år senere lever fortsatt profetien om utfrielse, men nå retter forventningene seg mot frigjøring fra romerne. Skattebyrden som

okkupantene har lagt på folket er tung og utålelig. Kan man igjen håpe på at den gamle profetien går i oppfyllelse, at man nok en gang får oppleve jubelåret da fattigfolk får tilbake det som var deres rettmessige eiendom (jf. Lov om jubelår 3 Mos 25,10)? Og hvem skal sørge for dette? Er det kanskje budbringeren, han som forkynner gledesbudskapet for fattige, og er han kanskje mer enn en budbringer, er han selve *den salvede*?

Jesus preker og alle hjerter gleder seg, for hovedbudskapet hans er jo at den herlige profetien er oppfylt *nå!* Men skjønner de hva han dermed sier? Skjønner de at han presenterer seg som både budbringer og den salvede selv? Forstår de at det er *Messias* som er kommet?

Men om de forstår det, så har de likevel ikke forstått *hvordan* Jesus vil være *Messias*. Det kommer ikke klart frem før etter hans død og oppstandelse. Jesu frelsesbudskap i Nasaret, hvem det gjelder og hva man frelses fra og til, forstår man bare i lys av hele evangeliet. Les s. 40-42 i Kvalbeins "Godt budskap til fattige." Her siterer jeg bare konklusjonen: *At de "fangne" og "undertrykte" skal settes fri, betyr at de skal bli fri fra syndenes skyld og makt. De skal få frihet til å bli Guds barn. At de "blinde" skal få synet, betyr at de skal få komme ut av gudsforlatthetens mørke og få se Guds lys i samfunn med ham. Dette er Jesu messianske frigjøringsprogram. Det er noe som skjer når gledesbudskapet forkynnes: både da Jesus holdt sin programtale i Nasaret, da Lukas skrev sitt evangelium for dets første lesere, og i dag, når frelsesbudskapet høres og mottas i tro.*

Prekenen: En nyttårstale til glede

Nyttår er en anledning til å se bakover og fremover. Når vi går inn i det nye kirkeåret, ligger nok et år med kamp og strid i og om Den norske kirke bak oss. I en kamp går noen av med seieren og noen taper. Men uansett tap eller seier i aktuelle etiske og ordningsmessige spørsmål: Veldig mange kjenner på resignasjon, motløshet og rådvillhet. Hva gjør vi nå?

Når min gamle tekstmot faller fra hverandre, blir det for meg et bilde på dagens kirke og vårt forhold til det gamle budskapet. Holder evangeliet fortsatt? Har vi fast grunn under

føttene så vi vet hva som er vår *egentlige* kampsak? Jeg opplever jødernes situasjon i Israel på Jesu tid som mye nær en parallell til vår tids kirkekamp: Undertrykkelsens åk lå tungt på dem. Religionsfriheten var truet. Man balanserte hårfint overfor romerske myndigheter for å berge i alle fall noe selvråderett, og man var villige til å gjøre offer for å bevare stumpene av frihet innenfor trange rammer. Ingen kan ha vært særlig fornøyd med situasjonen, og jeg tenker meg at en åpenbar følge av å gå på akkord med egen overbevisning den gang som i dag, er tap av frimodighet.

Men så åpner vi boka på leting etter håp; og fra slitte sider kommer det mot oss et budskap fra fortiden, med en klang av fremtid i seg:

- Løft hodene, dere porter, ja, løft dere, eldgamle dører, så ærens konge kan dra inn! Hvem er denne ærens konge? (Sal 24)

- Jeg så at han som satt på tronen, hadde en bokrull i sin høyre hånd.... Hvem er verdig til å åpne boken? (Åp 5)

- Da han reiste seg for å lese av skriften, rakte de ham profeten Jesajas bok. Han åpnet bokrullen... (Luk 4)

En gang talte Gud til et folk i eksil i Babylon. Så talte han igjen til et undertrykket folk i Israel. Nå taler han til oss. Hva er så vårt fangenskap? Her er det fristende å snakke kirkepolitikk, like fristende som det var for forsamlingen i Nasarets synagoge å tenke på politikk overfor romerne. Men heldigvis er Guds budskap til mennesker *tidløst*, også i den forstand at det hever seg over våre stridigheter og tvinger oss til å løfte blikket mot et annet mål: "Tiden er inne. Guds rike er nær. Vend om og tro evangeliet!"

Jeg mener ikke at vi skal slutte å kjempe for de aktuelle sakene vi brenner for. Vi får tro Gud er interessert i det også. Men kanskje tiden nå er inne til å bryte opp fra alt som kan fortone seg som sidespor på den reisen vi gjør mot det evige målet? Det er om å gjøre å ikke tape frimodigheten! Når menneskelige stridigheter tapper oss for krefter i det lange løp, kommer Gud oss i møte ved inngangen til et nytt kirkeår: Han reiser seg opp i all sin velde og viser oss hvem som er ærens konge: "Jorden og alt som fyller den, verden og de som bor i den, alt hører Herren til." Han er ikke langt borte fra oss. Han er konge over oss. For Ham skal vi

bøye oss, og det er godt!

Så viser han oss hvem som åpner Guds rike og åpenbarer Guds plan og vilje; ingen tyrann, men et lam som er slaktet. Det er et paradoks så stort at det må være sant. Bare Ham skal vi følge. Han gir oss håp.

Til slutt kommer han hjem til sine egne som en fattig profet. Ut fra den gamle skriften forkytter han at glede, frihet og nåde kommer til oss her og nå. Når vi tror det og tar imot ham som er salvet til å forkynde dette budskapet, da skjer det!

Til dagen

Å lovsynge og be kjennes som en god måte å bruke dagen på. Bønnevandring med forskjellige måter å uttrykke seg på gjennom lys-tenning, skrevne bønner, forbønn ved alteret og ofring kombinert med lovsang, fungerer ofte bra. Målet må være klart: Å gi oss alle større frimodighet. Godt nytt år!

ASTRID SÆTRANG MORVIK
Sokneprest i Grua/Harestua



2. søndag i advent

9. desember 2007

Luk. 12,35-40

Til dagen:

Når vi er kommet så langt som en hel uke inn i adventstiden, er det lett å la seg rive med av omgivelsenes juleforberedelser, og i manges bevissthet er ordet adventstid blitt erstattet med førjulstid. All fokus i samfunnet omkring oss er rettet mot julen. Desto viktigere er å holde tungen rett i munnen og fremheve at den første delen av adventstiden ikke er fokusert på Ham som kom, men på Ham som skal komme - ADVENTURUS EST. Fokus er på Kristi 2. komme, på gjenkomsten og den forestående dommen. Fra gammelt av er det salmen Dies Irae (NoS 252) som har slått an tonen for 2. søndag i advent. Salmens botstone understrekes også av søndagens liturgiske farge, fiolett. I østkirken, som ikke har noen adventstid i vår betydning av ordet, inngår denne dagen i den store førjulsfasten, den viktigste faste- og botstiden etter 40-dagersfasten før påske. Med dette bakgrunns-scenarioet og med dagens dypt alvorlige tekster, skal vi frimodig holde fast ved botstonen denne søndagen og la fokuset være der tekstene setter det, på Kristi gjenkomst til dom og forløsning. Julefeiringen har godt av å få vente til tiden er inne.

Til teksten:

Hele det 12. kapitlet hos Lukas er beregnet til "innvortes bruk" i disippelflokken og siden i den kristne Kirke. Jesus henvender seg direkte til sin egen nære krets og underviser dem. Hovedtemaet, at de skal leve i forventningen om og være beredt til en gjenkomst som vil finne sted på et uventet tidspunkt, finner vi også hos de to andre synoptikerne. Lukas røper imidlertid at han også har tilgang til andre kilder enn de som de andre to benytter.

Vers 37 inneholder et overraskende moment, nemlig husherren som overtar tjenerens (slavens) funksjon og betjener sine tjenere, noe som var fullstendig utenkelig. For Jesus er det imidlertid om å gjøre å få frem at den virkelighet gjenkomsten innebærer, representerer noe helt nytt. De som har vært trofaste i sin tjeneste, skal nå få sin belønning.

Det stelles til et gjestebud der Herren selv er både vert og alles tjener. Tjenerne er plutselig blitt gjestebudsdelaktare.

Vers 39 oppleves problematisk av mange. Tilsynelatende bryter det helheten i teksten, og jeg har ofte hørt kommentarer om at det er underlig at Jesus skal sammenlikne seg med en innbruddstyv. Poenget er imidlertid å understreke det uforutsigbare når det gjelder gjenkomsten. Den skjer når vi minst venter det. I det perspektivet føyer verset seg harmonisk inn i perikopen og bidrar nettopp til tekstens dramatiske helhet.

Til prekenen:

Min overskrift over prekenen på denne dagen er det gamle speidermottoet: Vær beredt! En speider er beredt i alle situasjoner, uansett hvor overraskende og kompliserte de måtte være. Et godt motto og et ideal å strebe mot, selv om få med hånden på hjertet kan si de er beredt i enhver situasjon. I vår sammenheng dreier det seg om å være beredt til å ta imot Kristus, når Han kommer igjen i herlighet. Når det skjer, får vi ikke vite. Tvert om understrekes det at gjenkomsten vil komme "som julekvelden på kjerringa". Det gjelder derfor å være beredt til enhver tid.

Er speiderbevegelsens motto positivt og idealistisk, oppleves derimot oppfordringen i dagens tekst plagsom og skremmende, langt inn i den bekjennende kristne menighet. Hvorfor? Det kan ha flere årsaker. En er ganske enkelt at det vi kjenner og har erfart, oppleves tryggere enn det vi ikke har forutsetning for å forestille oss. Vi klynger oss til den virkelighet vi kjenner av erfaring, og blir skremt når Jesu gjenkomst og det kommende Guds rike nevnes. Dette er noe vi må leve med og arbeide med, for å gi oss selv ro til å se fremover med glede og forventning, slik barn ser frem mot julaften.

Jesu gjenkomst: Vi ser for oss verdens ende og Guds dom over våre liv, og jeg har ikke problemer med å kjenne meg igjen i de dystre og skremmende følelser skildringene av dommen ved tidens ende vekker. Jeg forstår at det vekker angst hos mange, så stor angst at det overskygger den forventning vi måtte ha. Hvem kan glede seg, når vi tenker på alle dem vi har gitt grunn til å anklage oss

for Guds domstol? (I parentes bemerket - og med den forestående julehøytiden for øye - har jeg selv ved noen anledninger her tillatt meg å si at det er som når barnets forventning til jul blir møtt med julenissens dømmende: "Finnes det noen snille barn her?") Kan dere tenke dere den utrygghet det spørsmålet skaper i et lite barn? Tenk om jeg ikke har vært snill nok! Julenissens spørsmål etter snille barn skaper tapere. Alene dette er grunn nok til at julenissen burde være bannlyst fra alle arrangement i kristen regi! I julenissens spørsmål etter snille barn taler loven og dommen - og det i en høytid som mer enn noen annen forteller oss at Gud har gått inn i vår virkelighet ikke for å belønne de snille, men for å gi dem som ikke holdt mål, en sjanse. "Det er ikke de friske som trenger lege, men de syke. Jeg er ikke kommet for å kalle rettferdige, men syndere," sier Jesus i en annen sammenheng.)

I en tid som ikke vil høre snakk om synd og dom, er det viktig å holde fast ved at Jesus faktisk snakker om en dom ved tidens ende, og fortsettelsen hos Lukas levner ingen tvil om at det er nettopp denne dommen som er bakgrunnen for det Jesus sier i teksten vår. Samtidig skal vi ha frimodighet til å fremheve at for den som lever i troen på den korsfestede og oppstandne og i forventningen om Hans gjenkomst, ligger dommen allerede i fortiden. I Kristus er vi allerede frikjent! Som vi har lagt bak oss det gamle kirkeåret og begynt et nytt nådens år, har vi også lagt bak oss dommen. Når Kristus kommer, kommer Han for å ta oss med til den evige fest i Guds rike.

Til gudstjenesten:

Med en evangelietekst der Jesus så til de grader fremhever det himmelske gjestebud: "Sannelig, jeg sier dere: Han skal spenne beltet om livet, la dem gå til bords og selv gå fram og tjene dem.", er det utenkelig å ikke la menigheten få den forsmak på dette gjestebudet som nattverden innebærer. Skal det holdes familie gudstjeneste denne dagen, bør det vurderes alvorlig om ikke denne bør feires som familiemesse, altså med nattverd. Frykten for at folk som ikke finner det naturlig å gå til alters, skal føle seg ekskludert, er betydelig overdrevet.

Salmeforslag (samtlige fra NoS, hvis ikke annet er sagt):

- Inngang: nr. 12
- Mellom tekstlesingene: nr. 252 - alternativt nr. 891. Bruken av bibelsk salme mellom de to første tekstlesingene har lange røtter i Kirken. Min erfaring er at menighetene synes det er spennende å få lov til å gjenoppdage salmenes bok nettopp som det den er: en salmebok!
- Før prekenen: 20, 1. vers - hvis man da ikke våger seg på den gamle kirkelige tradisjonen med å syngre et hallelujaavers før Evangeliet leses. I Salmer 1997 står det en nydelig slavisk (ukrainsk) melodi på nr. 192. Den er særdeles lettsunget og slitesterk, og min erfaring er at menigheten mer enn gjerne synger den, særlig hvis man får kantor til å øve den inn 4-stemt med en liten korgruppe eller noe slikt.
- Etter prekenen: nr. 2.
- Før nattverden: nr. 3
- Under nattverden: nr. 14.
- Til slutt: 13.

EYOLF BERG
prest, redaksjonssekretær



3. søndag i advent

16. desember 2007

Preiketekst: Jes. 40, 1-8

Å rydde forbind eg med noko kjedeleg. Anten det er å rydde i klesskapet eller i stova. Det blir oftast gjort litt for seint, når rotet allereie flyt. Dersom nokon skal komme heim til meg, kan det verke motiverande til å rydde *kjapt* i stova. Noko kjekt skal nemleg skje, og det må bli plass i stova. Når ein ryddar, så betyr det å rydde vekk noko, for å gi plass til noko anna. På tredje søndag i advent nærmar ein seg jul. Slik sett kan det ligge ein praktisk og ein åndeleg dimensjon i dette med å rydde. Teksten for dagen oppmodar om å rydde veg for Herren, slik at han kan få plass.

Bakgrunn

Tekstavsnittet vert vanlegvis betrakta som innleiinga til Deuterocesaja. Profeten er namnlaus gjennom heile boka. Kallshistoria er dermed uvanleg. Versa 1 til og med 5 foregår som ein samtale mellom Gud og dei himmelske hærskarar. Ein samtale som profeten høyrer på. Først i vers 6 henvender dei seg til han. Situasjonen er at Israelfolket sit i «fangenskap» i Babylon. Folket treng trøyst. Situasjonen har lenge vore håplaus, men no har Herren har sett dei, og hjelpa er undervegs. Jerusalem skal gjenreisast, og byane i Juda skal befolkast (Til dømes Jes. 44, 26). Ei ny tid er i emning.

Etter at Jerusalem fall i år 587 f. Kr., vart ein del av folket deportert til Babylon. Men Gud har sett korleis dei lid. I vers 2 blir det peika på at tida for dom og straff er over. Det er tid for nåde. No er ein ved eit vendepunkt der Gud grip inn for å frigjere dei. Herren har nemleg kalla perserkongen Kyros (i følge Jes kap 41), og han er i ferd med å hærta heile det babylonske imperium. Det gjer han i 539 f. Kr. Som ein anekdote, kan det nemnast at han vinn mange militære sigrar. Han klarar å utnytte den babylonske kongen Nabonid sin upopularitet og gjer propagandaframstøt der han vektlegg sitt milde vesen og religiøse toleranse. Babylon vert innteke utan slag. Kyros innfører eit nytt regime, og i 537. f. Kr. får fleire deporterte folkeslag høve til å reise heim - deriblant

jødane. Kyros vert drepen i 530 f. Kr under eit felttog nordaust i imperiet.

Jesajaboka framstiller denne frigjeringa som Guds verk. Hendingane er ein del av Guds vilje. For ein moderne lesar, er det ikkje berre med glede ein observerar at verkemidla Gud brukar er ytterst militære. Kyros er ein imperiebygger, der militære sigrar banar vegen for det nye perserriket. Eg synest difor ikkje at «evangelisten» blant profetane er uproblematisk. Likevel rommar boka ein djup andeleg dimensjon som gjer den relevans langt utover den politiske bakgrunnen. For frigjeringa frå Babylon er også åndeleg. (Sjekk Salme 137) Framleis er den med på å forme jødedommen. Seinare prøvingar har gjort at ønsket om «Neste år i Jerusalem» enno har betydning.

Rydd veg!

Som preiketekst på ein adventssøndag er det mogleg knyte eit nytestamentleg fokus til teksten. Teksten vert i NT brukt blant anna til å gje betydning til Døyparen Johannes. Teksten blir sitert i Sakarjas Lovsong (Luk 1). I Luk. 3 er det igjen tale om å rydde veg for Herren, forutan i førsterekkje teksten (Mt 11, 2-10), og i det som er evangelieteksten for dagen (Mt 11, 11-19). Alle desse tekstane handlar om Johannes, som i det heile er sentral på tredje søndag i advent. Han ryddar veg og kjem forut for Jesus.

Forkynn!

På oppmodinga: «Forkynn» må profeten spørje opp att; «Kva skal eg forkynne?» Det poetiske svaret peikar på at mennesket er forgjengeleg, medan Gud er fast og stabil. Han skal altså forkynne at dei store hendingane er Herrens verk (jf vers 9-11). Slik skal Guds herlegdom bli synleg for alle folkeslag. Guds ord står fast til evig tid (vers 8) i motsetning til menneskets herlegdom som er like forgjengeleg som blomen på marka. (jf vers 6). Ordet frå Gud vert trekt fram som noko varig. Gud er aktiv i frigjeringa gjennom sitt ord. I ei adventspreike er det mogleg å kople dette saman med leseteksten i 2. Pet. 19-21, eller for så vidt juledagsteksten Joh. 1, som påpeikar at Ordet er evig og fast. Guds ord er til frelse for menneska. Ordet har noko enno større ved seg

en frigjering frå Babylon. I Joh. 1 er ordet er blitt menneske. I tekstane om Døyparen Johannes vert teksten brukt åndeleg. Johannes ryddar vegen for Jesus. Teksten blir brukt frelseshistorisk. I vår setting må det vere mogleg å la kallet til profeten i vers 6 stå som eit kall til alle kristne; Forkynn Herrens verk!

Innsteg til preika

I Det norske Bibelselskap si oversetjing (78/85) er teksten delt inn i tre avsnitt. I kvart av avsnitta vil eg trekke fram eit verb. «Trøysta», «Rydd (veg)» og «Forkynn». Desse verba gjer nokre perspektiv som det er mogleg å ta tak i til ei preik.

Trøyste:

Sett reint praktisk er juletida ei trøyst for mange. For skuleborn ligg det ein trøyst i skulefri, gåver og fellesskap. Julia er stort sett ei glede for dei fleste. For i den aller mørkaste tida på året, kjem den aller største folkelege høgtida; jul. Men trøyst i jula er naturlegvis mykje meir enn det. Trøysta er at Gud er blitt menneske og gjer menneska fred og frelse. Julia betyr at menneskeslekta går frå å vere utan håp, til å få ny framtid. Situasjonen til Israelsfolket var håplaus før Gud sette i gang sitt frigjeringsprosjekt. Trøysta er å gå frå det håplause til det håpefulle.

Å rydde:

I adventstida har det å *rydde* både ei åndeleg og ei praktisk side. Det er litt som med Marta og Maria. Marta har sans for det praktiske. Alt må gjerast klart til jul. Det betyr å rydde og stelle heime - gjere nødvendige innkjøp - presangar osv. Medan Maria er annleis. Det er ei åndeleg øving å legge til side det som fjernar ein frå det viktigaste i høgtida. Stresset kring juleførebuinga er strengt tatt eit menneskepåfunn - ryddinga òg. Det eine nødvendige er å gje tid til kvarandre og Gud. Advent er ei ventetid der ein klargjer seg til høgtida. Det å rydde plass til høgtida er å rydde plass til det nødvendige i livet. Å rydde betyr nødvendigvis å rydde vekk noko, slik at noko viktigare får plass. Eit spørsmål kan vere; kva brukar vi tida vår på?

Forkynn:

I ein krigsfangeleir er gleda stor når ein fange får vite at krigen er over. Fangane skal frigjerast! Det første som slår han, er at han må fortelle det til medfangane sine. Han spring det beina maktar, for han vil dele gleda med dei andre. I dèt han fortel budskapet, bryt det ut ein jubel som ingen har opplevd før. Endeleg kan dei reise heim! I teksten vår får profeten kallet om å forkynne at fridomen er nær. Det å bringe ein gledesbudskap vidare, fylgjer naturleg av det å motta den.

Til gudstenesta

Sjølvom tredje søndag i advent har eit botspreg, er det ikkje nødvendig å la bot og omvendning få prege denne dagen. Ut frå preiketeksten kan *klargjering* vere eit like godt fokus.

Salmar er naturleg å finne under Advent (NOS 1-28). På denne dagen er det vel vanskeleg å komme utanom NOS 12 Rydd vei for Herrens komme. Elles er det mange kapittel med moglege salmar, avhengig av kva ein vil vektlegge: Guds stordom og herlegdom (NOS 261-280) Guds omsut (295-320) og Trengsel og trøyst (455-478) Guds ord

Nokre salmar: 277, 298, 462, 499 (499 mht. julestresset) 567, 549.

**BJARTE NESE****4. søndag i advent**

23. desember 2007

Det er jul, så godt som ihvertfall. Jeg husker forventningene som kom i stigende grad utover lillejulaftens ettermiddag. Som barn bodde jeg i Fredrikstad og var en glad sangfugl i Egil Hovlands kor i Glemmen kirke. Sangspillet "Gutten som englene sang om" er fortsatt fast tradisjon lille julaften ettermiddag, da begynner julen!

Dette blir kanskje ikke årets mest besøkte gudstjeneste. Den kommer jo i morgen. Og når dagen for dagen ligger på søndag, er det nok mange som må trå til et ekstra tak hjemme midt i beste kirketid denne dagen. Men for dem som finner tid til kirkegang, skal dette være et sted å sette seg ned, i en av årets travleste tider. Hva med å starte gudstjenesten slik:

"Kom nå, menneske. Legg alle dine gjøremål til side en stakket stund. Ta fri fra dine mange urolige tanker. Kast dine bekymringer bak deg, og utsett de slitsomme oppgaver som venter. Gi litt av din tid til Gud, og hvil deg i ham..."

Det er ikke jeg, eller noe annet, mer eller mindre stresset førjulsmenneske på 2000-tallet som har skrevet disse ordene. Det er gamle ord, skrevet på 1000-tallet, av Anselm av Canterbury, gamle ord, som nok passer svært godt på flere av oss, i adventstiden. I Oppegård i fjor startet vi alle gudstjenestene i adventstiden med disse ordene. Det ble det god respons på.

Lesetestene:

I Pet 1, 10-13 handler om frelse, nåde, Kristi lidelser og herlighet og budskapet om evangeliet. Teksten av slutes med denne flott setningen: "Sett håpet fullt og fast til den nåde dere skal få når Jesus Kristus åpenbarer seg." Litt av en setning å møte julens budskap og høytid med!

Evangelieteksten er fra Joh 3, 26-30. Johannes er den som vitner om lyset. Det får vi høre første juledag og det får vi også høre i denne lille teksten i dag. Johannes peker hele tiden på en som er større enn seg selv, en som skal komme etter. Også her er den siste setningen spesiell å ha med seg inn i julehøytiden: "Han skal vokse, jeg skal avta."

Prekenteeksten:

Det er en tekst fra Jes 40,9-11 som møter oss i dag.

Vi møtes av budskapet som skal ropes ut med høy røst. Jeg ser for meg en stor litt tykk-fallen mann, med langt skjegg og brumlete røst. Han roper høyt! Det er ikke et hvilket som helst budskap som skal formidles, det er et gledesbudskap, et budskap som gir håp, et bud om en sterk og nærværende Gud. En Gud som gir omsorg og ledelse. Gudsbilde som formidles i teksten varierer fra ganske mandig til det noe mer kvinnelige. Her kan Gud formidles på ulike måter, hans arm er så mangfoldig. Den gir herrevelde og den bærer oss ved barmen.

"Se, der er deres Gud". Det er julens budskap. Gud som blir synlig for oss i barnet i krybben. Gud som stiger ned og deler vår hverdag. Vi tror på en Gud vi kan se på, ta på, bli kjent med. Gud ble menneske. Budskapet om denne Gud er det verdt å gå høyt opp på fjellet for å rope ut.

Hva tenkte menneskene som hørte disse ordene profetert på torget på Jesajas tid? De tenkte ihvertfall ikke på en mann fra Nasaret, ei heller på norsk julestemning. De må ha hørt håp. Kapitlene 40-55 hos Jesaja kalles ofte "ord fra trøstens og håpets profet". Disse profetordene har også klare paralleller til salmenes bok, særlig salmene om Jahve som konge. Vi møter mange uttrykk som "frykt ikke, jeg er med deg, jeg hjelper deg" altså ord til glede, trøst og oppmuntring. Så også med ordene fra dagens prekenteekst. Ord om Guds kraft og herrevelde har til alle tider gitt mennesker håp. Bildet om hyrden er vel nettopp for menneskene som levde da. De visste mer om hyrder og hjorder enn mange mennesker i Norge i dag. Ordene handler også om å være en menighet. Vi er hans hjord, det er oss han bærer i sine armer, det er oss han leder varsomt.

Som utgangspunkt for prekenen vil jeg nok ta adventstiden og pulsen på dagen før dagen, også vil jeg veve inn hva jeg opplever som den viktigste setningen i de tre lesningene. De tre setningene oppsummerer og fokuserer julens budskap for oss: "Sett håpet fullt og fast til den nåde dere skal få når Jesus Kristus åpenbarer seg." "Han skal vokse, jeg skal avta." og «Se,

der er deres Gud!». Klarer vi å inspirere menigheten til meditasjon og bønn over dette?

Et kanskje enda bedre utgangspunkt for prekenen er å bruke uttrykket "Guds arm".

Guds arm er sterkt, dagens tekst sier at den gir ham herrevelde, altså makt. Armen kan brukes til å provosere, bevare, styre og lede. Den kan være hard og voldsom, myndig og sterk, varm og følsom. Bilder om Guds arm går i Bibelen både mot konge, herske perspektivet, men også mot det kjærlige og omsorgsfulle. Hyrden bruker armene sine til å bære lykten og staven, de leder hjorden og samler lammene i sine armer. Armer kan brukes til å bære ved barmen og å lede oss varsomt.

Det er i julen Jesus Kristus virkelig åpenbarer seg for oss. Han åpenbarer Gud for oss. Som barnet med all sin sårbarhet. Barnet med all sin glede, barnet... I skrivende stund går spilledåsen her hjemme for fullt. Min egen 4 mnd gamle datter ligger og tygger på fingrene og "synger" med. Barn bringer så mye med seg! Det gjorde også det lille Jesusbarnet. Forskjellen er bare så uendelig stor. På Jesus og mitt barn. Han bragte glede, håp, trøst til så mange. Hun gir det stort sett til oss i den nærmeste familien. Han var og er alltid så mye mer enn et lite barn, men han er også det. Han, som skal vokse. I meg, i menigheten, i verden, helt til den dagen... Å bli preget av Jesus er å stå opp om morgenen med den bønne på sine lepper: "Du skal vokse, Jesus, jeg skal avta", og å sovne med den samme bønn på sine lepper. "Jesus styr du mine tanker, hvor jeg enn i verden vanker"

Så peker vi på krybben og sier "Se, der er deres Gud". Vi sier det til hele menigheten, vi sier det til oss selv. Vi sier det til alle som oppsøker kirken i løpet av morgendagen. "Se, der er deres Gud".

**INGVILD HELENE
MYDSKE FALLEGÅRD**



FRA BISPEDØMMERÅDENE OG KIRKEDEPARTEMENTET

SØKERE

Stavanger bispedømme

Søkerliste til soknepreststilling i Dalane prosti med Bjerkreim sokn som særskilt arbeidsområde.

Oversikt over søkere til ledig soknepreststilling i Stavanger bispedømme, Dalane prosti med Bjerkreim sokn som særskilt arbeidsområde.

Det har meldt seg 3 søkere.

Mann, navn ikke offentlig, f.1953

Leif Wikøren Nilsen, f.1972

Yngvar Nilsen, f.1980

Stavanger bispedømmeråd håper på tilsetning i sitt møte 29-30. oktober 2007.

LEDIGE STILLINGER

Stavanger bispedømme

Stavanger bispedømmekontor er sekretariat for Stavanger biskop og Stavanger bispedømmeråd. Bispedømmekontoret holder til på Domkirkeplassen 2 like ved Stavanger domkirke og har f.t. 15 ansatte. Kontoret er inndelt i to avdelinger: Service og Menighetsutvikling. Den ledige stillingen er knyttet til sistnevnte avdeling som avdelingsleder og stillingen inngår i kontorets lederteam.

Stavanger bispedømmeråd søker Avdelingsleder i 100 % fast stilling.

Ansvarsområder og arbeidsoppgaver:

- Avdelingsleder, avd. menighetsutvikling
- Visitaser og visitasplanlegging
- Saksbehandling og høringer for Stavanger biskop og Stavanger bispedømmeråd, herunder teologiske spørsmål
- Prostemøter, tilrettelegging og oppfølging
- Økumenikk
- Administrasjon av lengre vikariater
- Gudstjenestereform og forordninger
- Oppfølging av leke gudstjenesteledere
- Andre oppgaver etter behov. Oppgavefordelingen innen - og mellom de to avdelingene er til vurdering

Kvalifikasjoner:

- Teologisk utdanning
- Relevant arbeidserfaring som prest
- God kjennskap til kirkelig virksomhet
- Strukturert og engasjert
- Gode samarbeidsevner, fleksibel, evne til omstilling, til å ta initiativ og arbeide selvstendig
- Personlig egnethet, herunder gode lederegenskaper vil bli vektlagt
- Evne og vilje til å delta aktivt i arbeidet med fornyelse og utvikling av eksisterende og nye menigheter

Den som tilsettes må være medlem av Den norske kirke.

Det må påregnes noe uregelmessig arbeidstid. Betingelser: Stillingen lønnes som avdelingsleder etter statens regulativ ltr. 52 - 63. Pensjonsinnskudd. Den som tilsettes må finne seg i eventuelle endringer i stillingens innhold og må kunne beherske bokmål og nynorsk.

Tiltredelse: Snaresst etter avtale.

Søknadsfrist: 12.oktober 2007.

Søknad med CV og vedlegg sendes Stavanger

bispedømmeråd, postboks 629, 4003 Stavanger. CV vil bli brukt som utvidet søkerliste. Søknadspapirer returneres ikke. Hvis søkeren ikke ønsker sitt navn offentliggjort må det eventuelt føres på CV. Referanser føres på søknaden.

Nærmere opplysninger ved henvendelse til stiftsdirektør Åge Bognø, tlf. 51 84 62 70.

Møre bispedømme

Sokneprest i Hustad sokn i Molde domprosti.

Det er ledig stilling som sokneprest i Hustad sokn i Molde domprosti. Stillinga har Hustad sokn som særskilt arbeidsområde, men presten skal og gjere teneste i eit samarbeidsområde som geografisk fell saman med Fræna kommune. Molde domprosti er tenestedistrikt.

Molde domprosti omfattar kommunane Molde, Fræna, Aukra, Midsund og Sandøy med til saman 13 sokn og ca 35.800 medlemmer i Den norske kyrkja. I prostiet er det 11,75 stillingar som kyrkjelydsprest fordelt på 4 samarbeidsområde. Myrbostad sokn og Vågøy sokn utgjer saman med Bud sokn og Hustad sokn eit av desse områda. Det er 3 prestar i samarbeidsområdet. Hustad fengsel ligg i Hustad sokn. Fengslet har ei 80% fengselspreststilling.

Fræna kommune er ein kyst- og jordbrukskommune som dekkjer store delar av Romsdalshalvøya ut mot Hustadvika. Kommunen har om lag 9.000 innbyggjarar og er rik på naturressursar. Næringslivet er dominert av jordbruk, havbruk, industri og handel. Turistnæringa er i vekst.

Kommunen har 6 barneskular, 2 ungdomsskular og ein vidaregåande skule i tillegg til 9 barnehagar og fleire barneparkar. Den kommunale musikkskulen er av dei eldste i landet, og det er eit rikt song- og musikkliv i kommunen. I Elnesvågen ligg kommune administrasjonen, legesenter, butikkssenter m.m. Målforma er nynorsk i kommune og kyrkje med unntak av Hustad sokn, som har bokmålsliturgi. Skule-

krinsen der soknepresten skal bu, har bokmål som målform.

Kommunikasjonane er gode med kort veg til Molde og Kristiansund. I begge desse byane er det flyplass, sjukehus og høgskole.

Soknepresten i Hustad har kontor- og stabsfelleskap med dei andre prestane og dei fellesrådstilsette på kyrkjekontoret i Elnesvågen. Det er kyrkjeverje, to organistar, kvar i 80% stilling, kontorfullmektig i 60% stilling, samt klokkarar og kyrkjetenarar i mindre deltidsstillingar. Fellesrådet har tilsett to kyrkjegardsarbeidarar. Kyrkjelydane i Fræna har fått midlar til trusopplæringsprosjektet "I same båt" for 11-, 13- og 15-åringar og har tilsett eigen prosjektleiar i 50% stilling.

Soknepresten i Hustad har sete i Hustad sokneråd. Dei to andre prestane har sete i kvart sitt sokneråd (Bud og Myrbostad/Vågøy). Alle tre prestane gjer teneste i heile samarbeidsområdet. Ein av prestane i samarbeidsområdet blir av prosten peika ut som koordinator med særleg ansvar for samordning av arbeidet.

Hustad sokn med 1.900 innbyggjarar ligg ut mot kyststripa ved Hustadvika. Kyrkja er frå 1874 med 350 sitjeplassar og omlag 30 gudstenester i året.

Bud sokn med 1.460 innbyggjarar ligg sør for Hustad sokn og har også Hustadvika som nabo. Bud kyrkje er ei krosskyrkje frå 1717 med 250 sitjeplassar og om lag 30 gudstenester i året.

Myrbostad sokn har eit innbyggjartal på 3.800, ligg inst i Frænfjorden og omfattar m.a. kommunesentret Elnesvågen. Myrbostad kyrkje er ei trekyrkje frå 1880 med ca. 450 sitjeplassar og om lag 55 gudstenester i året.

Vågøy sokn er delt av fjorden med om lag 1.000 menneske på kvar side. Vågøy kyrkje ligg på sørsida av fjorden og er ei trekyrkje frå 1904 med ca 550 sitjeplassar og 30 gudstenester i året. På nordsida av fjorden blir det halde om lag 6 gudstenester i året i Tornes bedehus.

Presten skal i tråd med "Tjenesteordning for menighetsprester" forvalte Ord og sakrament slik at kristen tru og kristent liv vert fremja i kyrkjelydane. I tillegg til gudstenester og tenestevaker som blir fordelte etter oppsett arbeidsplan, tek presten del i dåps- og konfirmantopplæring, sjelesorg og andaktar på sjuke- og aldersinstitusjonane i samarbeidsområdet. Det vil så

langt råd bli teke omsyn til kompetanse, erfaring og interesser i fordelinga av oppgåvene mellom prestane.

I Fræna er det mange bedehus, der det fleire stader er stor aktivitet. Det er òg ein leirstad eigd av Nordmøre og Romsdal Indremisjon som blir brukt i kyrkjelydane sitt barnarbeid. Det er aktive diakoni- og undervisningsutval, og mykje kyrkjebyggjande arbeid blir gjort av uløna medarbeidarar. Det er tre barnekor, eit ungdomskor og eit Tensing-kor i dei fire kyrkjelydane. Alle sokna har misjonsprosjekt. I alle bygdelag er det fleire misjonsforeiningar. Det finst søndagsskular i dei fleste bygdelag og speidararbeid fleire stader. Samarbeidet mellom kyrkja og desse organisasjonane er godt. Det same gjeld samarbeidet med pinsekyrkjelyden Sion i Elnesvågen.

Vi søker etter ein prest med evne til å utøve pastoralt leiarskap og til å samarbeide kollegialt og tverrfagleg, og som er villig til å gå inn i samarbeid med sokneråda om deira planar og visjonar. Vi ønskjer også ein prest med syn for å setje av tid til eiga fornying både fagleg og menneskeleg.

Til stillinga er det knytt buplikt i Myrbostad prestebustad, som er frå 1867 og eigd av Opplysningsvesenets fond. Bustaden ligg fritt og fint like ved Myrbostad kyrkje, 3 km frå Elnesvågen. Avstanden til kvar av dei andre kyrkjene i Fræna er om lag 20 km. Prestebustaden er grundig renoverert dei siste åra. Grunnflata er på om lag 140 m² - buarealet er om lag 230 m². I 1. etasje er det tre store stover, kjøkken, vaskerom med WC, entre og eit toalettrom med WC. I kvardagsstova er det peis/god omn, og i storstova er det kombinert ved-/parafinomn. I gangen er det montert varme-pumpe. I 2. etasje er det gang, 5 soverom, 2 bad og lagerplass. Det er kjellar under heile huset. Til huset høyrer og ein stor hage. På tunet er det garasje og vedbu.

Møre bispedømme legg vekt på å tilby arbeidsvegleiing (ABV). Vi har bruk for fleire utdanna vegleiarar.

Dei formelle kvalifikasjonskrava for tilsetjing som kyrkjelydsprest er å finne i "Forskrift om tilsetjing av menighetsprest". Opplysningar om samlivsform vil kunne bli innhenta og vektlagde ved tilsetjing. Søkjarar som ikkje er ordinerte, vert bedne om å gjere greie for tilhøvet til

programmet "Veien til prestetjeneste" (VTP). Ordinasjon føreset normalt fullført VTP.

Då det er få kvinnelege prestar i bispedømmet, vert kvinner særskilt oppmoda til å søkje.

Stillinga vert løna etter hovudtariffavtalen i staten, stillingskode 0930 Sokneprest, lønstrinn 51-68. Innskot i Statens Pensjonskasse. Godtgjersler og tilskot etter dei vilkår som til kvar tid er fastsette. Den som vert tilsett, må rette seg etter endringar i lover, tariffavtalar, særavtalar, reglement m.v. og andre avgjerder som kan ha verknad på gjeremåla i tenesta. Bustaden er tenestebustad etter husleigelova § 11-3. Dette gir leigaren færre rettar enn ved leige av annan bustad.

Nærare opplysningar om stillinga kan ein få hos domprosten i Molde domprosti, tlf. 71111460/93012304, e-post domprosten@molde.kommune.no. For meir utførleg informasjon om Fræna kommune, sjå www.frana.kommune.no. Informasjon om den kyrkjelege verksemda ligg på www.frana.kyrkja.no.

Søknad med CV, namn på minst to referansepersonar og rettkjende kopiar av vitnemål og attestar må vere sende til Møre bispedømmeråd, Julsundvegen 13, 6412 Molde *innan 15.10.07*.

Møre bispedømme

Sokneprest i Bud sokn i Molde domprosti.

Det er ledig stilling som sokneprest i Bud sokn i Molde domprosti. Stillinga har Bud sokn som særskilt arbeidsområde, men presten skal og gjere teneste i eit samarbeidsområde som geografisk fell saman med Fræna kommune. Molde domprosti er tenestedistrikt.

Molde domprosti omfattar kommunane Molde, Fræna, Aukra, Midsund og Sandøy med til saman 13 sokn og ca 35.800 medlemmer i Den norske kyrkja. I prostiet er det 11,75 stillingar som kyrkjelydsprest fordelt på 4 samarbeidsområde. Bud sokn utgjer saman med Hustad sokn, Myrbostad sokn og Vågøy sokn eit av desse

områda. Det er 3 prestar i samarbeidsområdet. Hustad fengsel ligg i Hustad sokn. Fengslet har ei 80% fengselspreststilling.

Fræna kommune er ein kyst- og jordbrukskommune som dekkjer store delar av Romsdals-halvøya ut mot Hustadvika. Kommunen har om lag 9000 innbyggjarar og er rik på naturressursar. Næringslivet er dominert av jordbruk, havbruk, industri og handel. Turistnæringa er i vekst. Kommunen har 6 barneskular, 2 ungdomsskular og ein vidaregåande skule i tillegg til 9 barnehagar og fleire barneparkar. I Bud er det 6-delt barneskule. Den kommunale musikk-skulen er av dei eldste i landet, og det er eit rikt song- og musikkdiv i kommunen. I Elnesvågen ligg kommune administrasjonen, legesenter, butikksenter m.m. Målforma er nynorsk i kommune og kyrkje med unntak av Hustad sokn, som har bokmålsliturgi. Kommunikasjonane er gode med kort veg til Molde og Kristiansund. I begge desse byane er det flyplass, sjukehus og høgskole.

Soknepresten i Bud har kontor- og stabsfelleskap med dei andre prestane og dei fellesråds-tilsette på kyrkjekontoret i Elnesvågen. Det er kyrkjeverje, to organistar, kvar i 80% stilling, kontorfullmektig i 60% stilling, samt klokkarar og kyrkjetenarar i mindre deltidstillingar. Fellesrådet har tilsett to kyrkjegardsarbeidarar. Kyrkje lydane i Fræna har fått midlar til trus-opplæringsprosjektet "I same båt" for 11-, 13- og 15-åringar og har tilsett eigen prosjektleiar i 50% stilling. I Bud kyrkjelyd er det eit stort og aktivt barne-, junior- og ungdomskormiljø. Over 100 barn og ungdom samlast til øvingar kvar uke. Desse aktivitetane har ført til at både unge og eldre trivst i kyrkjeleg samanheng, særleg når kora tar del.

Soknepresten i Bud har sete i Bud sokneråd. Dei to andre prestane har sete i kvart sitt sokneråd (Hustad og Myrbostad/Vågøy). Alle tre prestane gjer teneste i heile samarbeidsområdet. Ein av prestane i samarbeidsområdet blir av prosten peika ut som koordinator med særleg ansvar for samordning av arbeidet.

Bud sokn med 1.460 innbyggjarar ligg ut mot havet. Bud kyrkje er ei krosskyrkje frå 1717 med 250 sitjeplassar og om lag 30 gudstenester i året.

Hustad sokn med 1.900 innbyggjarar ligg ut mot kyststripa ved Hustadvika. Kyrkja er frå 1874

med 350 sitjeplassar og om lag 30 gudstenester i året.

Myrbostad sokn har eit innbyggjartal på 3.800, ligg inst i Frænfjorden og omfattar m.a. kommunesentret Elnesvågen. Myrbostad kyrkje er ei trekyrkje frå 1880 med ca. 450 sitjeplassar og om lag 55 gudstenester i året.

Vågøy sokn er delt av fjorden med om lag 1.000 menneske på kvar side. Vågøy kyrkje ligg på sørsida av fjorden og er ei trekyrkje frå 1904 med ca 550 sitjeplassar og 30 gudstenester i året. På nordsida av fjorden blir det halde om lag 6 gudstenester i året i Tornes bedehus.

Presten skal i tråd med "Tjenesteordning for menighetsprester" forvalte Ord og sakrament slik at kristen tru og kristent liv vert fremja i kyrkjelydane. I tillegg til gudstenester og tenestevoker som blir fordelte etter oppsett arbeidsplan, tek presten del i dåps- og konfirmantopplæring, sjelesorg og andaktar på sjuke- og aldersinstitusjonane i samarbeidsområdet. Det vil så langt råd bli teke omsyn til kompetanse, erfaring og interesser i fordelinga av oppgåvene mellom prestane.

I Fræna er det mange bedehus der det fleire stader er stor aktivitet. Det er òg ein leirstad eigd av Nordmøre og Romsdal Indremisjon som blir brukt i kyrkjelydane sitt barnearbeid. Det er aktive diakoni- og undervisningsutval, og mykje kyrkjebyggjande arbeid blir gjort av uløna medarbeidarar. Det er tre barnekor, eit ungdomskor og eit Tensing-kor i dei fire kyrkjelydane. Alle sokna har misjonsprosjekt. I alle bygdelag er det fleire misjonsforeiningar. Det finst søndags-skular i dei fleste bygdelag og speidararbeid fleire stader. Samarbeidet mellom kyrkja og desse organisasjonane er godt. Det same gjeld samarbeidet med pinsekyrkjelyden Sion i Elnesvågen.

Vi søker etter ein prest med evne til å utøve pastoralt leiarskap og til å samarbeide kollegialt og tverrfagleg, og som er villeg til å gå inn i samarbeid med sokneråda om deira planar og visjonar. Vi ønskjer også ein prest med syn for å setje av tid til eiga fornying både fagleg og menneskeleg.

Til stillinga høyrer tenestebustad eigd av Opplysnings vesenets Fond. Bustaden er frå 1855 og ligg i Bud, fritt og fint om lag 400 m frå stranda med utsikt mot fiskeværet Bjørnsund. I første etasje vert det no gjort ombyggingar som

gjev nytt vaskerom, utvida hall og spise-/daglegstove. Vidare er det kjøkken, to stover, bibliotek, eitt soverom, bad med WC og WC ved hovudinngangen. I andre etasje er det tørkeloft, tre soverom og lagerplass. Det er kjellar under halve huset. Til huset høyrer ein stor hage. På tunet er det garasje med vedbu. Eit gammalt stabbur som står på tunet, er modernisert og vert nytta som speidarlokale. Frå tenestebustaden er det om lag 20 km til kyrkjekontoret i Elnesvågen.

Møre bispedømme legg vekt på å tilby arbeidsvegleiing (ABV). Vi har bruk for fleire utdanna vegleiarar.

Dei formelle kvalifikasjonskrava for tilsetjing som kyrkjelydsprest er å finne i "Forskrift om tilsetjing av menighetsprest". Opplysningar om samlivsform vil kunne bli innhenta og vektlagde ved tilsetjing. Søkjarar som ikkje er ordinerte, vert bedne om å gjere greie for tilhøvet til programmet "Veien til prestatjeneste" (VTP). Ordinasjon føreset normalt fullført VTP.

Då det er få kvinnelege prestar i bispedømet, vert kvinner særskilt oppmoda til å søkje.

Stillinga vert løna etter hovudtariffavtalen i staten, stillingskode 0930 Sokneprest, lønstrinn 51-68. Innskot i Statens Pensjonskasse. Godtgjersler og tilskot etter dei vilkår som til kvar tid er fastsette. Den som vert tilsett, må rette seg etter endringar i lover, tariffavtalar, særavtalar, reglement m.v. og andre avgjerder som kan ha verknad på gjeremåla i tenesta. Bustaden er tenestebustad etter husleigelova § 11-3. Dette gir leigaren færre rettar enn ved leige av annan bustad.

Nærare opplysningar om stillinga kan ein få hos domprosten i Molde domprosti, tlf. 71111460/93012304, e-post domprosten@molde.kommune.no. For meir utførleg informasjon sjå www.frana.kommune.no og www.budiromsdal.net. Informasjon om den kyrkjelege verksemda ligg på www.frana.kyrkja.no.

Søknad med CV, namn på minst to referansepersonar og rettkjende kopiar av vitnemål og attestar må vere sende til Møre bispedømmeråd, Julsundvegen 13, 6412 Molde, *innan 15. oktober 2007*.

Møre bispedømme

Sokneprest i Hen, Eid og Holm sokn i Indre Romsdal prosti.

Det er ledig stilling som sokneprest i Hen, Eid og Holm sokn i Indre Romsdal prosti. Stillinga har to sokn, Eid og Holm sokn og Hen sokn, som særskilt arbeidsområde, men presten skal og gjere teneste i eit samarbeidsområde som geografisk fell saman med Rauma kommune. Indre Romsdal prosti er tenestedistrikt.

Indre Romsdal prosti omfattar 15 sokn i kommunane Rauma, Nesset og Vestnes. Prostesetet er på Åndalsnes. Det er eit kyrkjeleg fellesråd i kvar kommune. Prostiet er delt inn tre samarbeidsområde for dei 6 prestane i prostiet.

Indre Romsdal prosti er prega av høge fjell og djupe fjordar. Næringsgrunnlaget er jord-/skogbruk, industri og reiseliv. I prostiet bur det 15.800 menneske som er medlemmer av eller høyrer til Den norske kyrkja. Av desse bur ca 6.800 i Rauma kommune.

Åndalsnes er kommunesenteret i Rauma med kommuneadministrasjon og legesenter. Kyrkjekontoret ligg også på Åndalsnes. Raumabanen har endestasjon her med vidare bussforbindelse til Molde og Ålesund. Dei største tettstadene elles er Isfjorden, Åfarnes og Måndalen.

"Vi skal bli verdens beste kommune for naturglade mennesker"- det er visjonen til kommunen, og den seier mykje om den storlagne naturen som gjev høve til rike naturopplevingar i fjellet og på sjøen for store og små. Her er mellom anna eit aktivt "Barnas turlag" og den årlege "Norsk Fjellfestival". Det er 6 barneskular, 3 ungdomsskular og ein vidaregåande skule i kommunen.

Barnehagetilbodet er godt med både kommunale og private barnehagar, og det er kommunal musikk- og kulturskule. Det er aktive idrettslag og rikt song- og musikkliv i Åndalsnes og bygdene rundt. Nytt kulturhus er teke i bruk i september 2007.

I samarbeidsområdet er det 7 sokn og 10 kyrkjer. Eid og Holm er eitt sokn og har kyrkje på Holm, i Eidsbygda og Rødven. (Rødven stavkyrkje vert brukt ved enkelte høve). Hen sokn (Isfjorden) har Hen kyrkje. Elles er det Grytten sokn (Åndalsnes) med Grytten kyrkje, Kors sokn med Kors kyrkje, Øverdalen sokn med Øverdalen kyrkje, Voll sokn med Voll kyrkje og Innfjorden bedehuskapell og Vågstranda sokn med Våg-

stranda kyrkje. I Eid og Holm sokn bur det 917 som er medlemmer av eller hører til i Den norske kyrkja; i Hen er talet 1657.

Det er tre prestar som gjer teneste i samarbeidsområdet. Den eine presten er også prost i Indre Romsdal prosti. Soknepresten har kontor ved kyrjekontoret på Åndalsnes. Elles er det kyrkjevevjer/dagleg leiar i heil stilling ved kontoret, diakon i heil stilling, organistar i 1,5 stilling og kontorsekretær i 80%. Soknepresten i Voll og Vågstranda har kontor i Måndalen.

Soknepresten har for tida sete i Eid og Holm sokneråde og Hen sokneråd. Dei to andre prestane har for tida sete i dei andre fem sokneråda. Alle dei tre prestane gjer teneste i heile samarbeidsområdet, og gudstenester og kyrkjelege handlingar blir organiserte etter oppsett arbeidsplan. Det vil så langt råd bli teke omsyn til kompetanse, erfaring og interesser i fordelinga av oppgåvene mellom prestane. Det er utarbeidd dåpsopplæringsplan i alle kyrkjelydane, og i tida framover ønskjer ein særleg å setje arbeidet mellom born og unge i fokus. Stillinga er

tillagd eit særleg ansvar for konfirmantundervisninga i heile samarbeidsområdet, og dette vil bli teke omsyn til i arbeidsfordelinga mellom prestane.

Presten skal i tråd med "Tjenesteordning for menighetsprester" forvalte Ord og sakrament slik at kristen tru og kristent liv vert fremja i kyrkjelydane. I tillegg til vanlege gudstenester, kyrkjelege handlingar, dåps- og konfirmasjonsopplæring, sjelesorg m.m. tek presten del i jamlege andaktar og nattverdgdustenester ved sjuke- og aldersheimane i samarbeidsområdet.

Vi søker etter ein prest med evne til å utøve pastoralt leiarskap og til å samarbeide kollegialt og tverrfagleg, og som er viljug til å gå inn i samarbeid med sokneråda om deira planar og visjonar. Vi ønskjer også ein prest med syn for å setje av tid til eiga fornying både fagleg og menneskeleg.

I samarbeidsområdet er det mykje frivillig arbeid for indre- og ytre misjon. På Åndalsnes arbeider Frelsesarméen og eit pinsesamfunn. Andre kristne trussamfunn er ikkje fast etablerte. Målforma i sokna er delt: Grytten, Hen, Kors og

Når Fjellet former trua.

Kropp og rom i menneskers tro.

Fjellpresten på Beitostølen i samarbeid med Hamar bispedømme inviterer til

Rekreasjon og inspirasjon

for prester og andre kirkelige medarbeidere.

Beitostølen søndag 25. nov kl. 17.30 - tirsdag 27. nov. kl. 15.00

Program:

- Det satte seg i kroppen:
- Refleksjoner om kropp og liturgi ved gateprest og musiker Odd Halvor Moen.
- Livsstyrketrening: ved Helsesportssenteret på Beitostølen.
- Arbeid /erfaringsdeling fra forskjellige utegudstjenester.
 - Pusterom og Gylne timer i Lyskapellet
 - Turer i fjellet, eller ei god bok ved peisen
- Om vegger kunne tale: Forestilling i Hegge stavkyrkje.
 - God mat og gode senger.
 - Inspirerende fellesskap

Kr. 1995,- for helpensjon 2 netter i enkeltrom.

Påmelding: frist 16. nov. 2007 til Fjellpresten tlf. 99 12 99 76
fjellprest@beitostolen.com

For nærmere program: kirken.no/hamar

Øverdalen nyttar bokmål, elles er det nynorsk.

Til stillinga høyrer tenestebustad eigd av Opplysningsvesenets Fond. Bustaden ligg i byggefelt i Isfjorden sentrum med gangavstand til kyrkje, skule, barnehage og butikk. Huset har høg standard og er på ca 270 m². I hovudetasjen ligg stor stove, kjøkken, vaskerom, bu, wc, bad, 3 soverom og badstove med dusj. I sokkelen er det ein hybel med stor stove, dusj/wc og soverom, buer og enkel garasje. På hovudplanet er det balkong med utsikt mot flotte Romsdalsfjell. Eige dommen er på ca 1800 m² med noko grøntareal/plen. Den som vert tilsett, må finne seg i avgjerder om leige og bruk, eventuelt også flytting av bustad.

Møre bispedøme legg vekt på å tilby arbeidsvegleiing (ABV). Vi har bruk for fleire utdanna vegleiingar.

Dei formelle kvalifikasjonskrava for tilsetjing som kyrkjelydsprest er å finne i "Forskrift om tilsetjing av menighetsprest". Opplysningar om samlivsform vil kunne bli innhenta og vektlagde ved tilsetjing. Søkjarar som ikkje er ordinerte, vert bedne om å gjere greie for tilhøvet til programmet "Veien til preste tjene ste" (VTP). Ordinasjon føreset normalt fullført VTP.

Då det er få kvinnelege prestar i bispedømet, vert kvinner særskilt oppmoda til å søkje.

Stillinga vert løna etter hovudtariffavtalen i staten, stillingskode 0930 Sokneprest, lønstrinn 51-68. Innskot i Statens Pensjonskasse. Godtgjersler og tilskot etter dei vilkår som til kvar tid er fastsette. Den som vert tilsett, må rette seg etter endringar i lover, tariffavtalar, særavtalar, reglement m.v. og andre avgjerder som kan ha verknad på gjeremåla i tenesta. Bustaden er tenestebustad etter husleigelova § 11-3. Dette gir leigaren færre rettar enn ved leige av annan bustad.

Nærare opplysningar om stillinga kan ein få hos prosten i Indre Romsdal, tlf 908 29 737, eller Grytten kyrkjekontor 71 22 74 70.

For meir utførlig informasjon om Rauma kommune, sjå www.rauma.kommune.no.

Søknad med CV, namn på minst to referansepersonar og rettkjende kopiar av vitnemål og attestar må vere sende til Møre bispedømmeråd, Julsundvegen 13, 6412 Molde, innan 15. oktober 2007.



Senter for psykiatri og sjelesorg - Psykiatriske ja sielunhoitosu vuovdaks - Psykiatrien ja sielunhoito keskus

Vil du være med å skape noe nytt i nord?

Bardu er ein innlands-kommune i Troms med ca. 4000 innbyggere. Kommunen har et rikt kulturliv og er en attraktiv kommune å bo i. Den har korte avstander til flyplasser, nærhet til videregående skoler og forsvarets studiesenter. Forsvaret og Telenor er sentrale næringsaktører. Kommunen har full barnehagedekning. Viken senter vil være behjelpelig med anskaffelse av bolig og arbeid til familie-medlemmer.

Viken senter åpnet høsten 2006 i nye lokaler i naturskjønne omgivelser ved Barduelva. Viken senter er en nasjonal diakonal institusjon etter modell av Modum Bad, utformet med landsdelens særskilte behov for øye. Viken senter har som mål å bli et kompetansesenter innenfor behandling av mennesker med psykiske lidelser, eksistensielle og relasjonelle problemer. Bærende elementer i klinikken er psykoterapi, uttrykksterapi, miljøterapi, medikamentell behandling, fysisk aktivitet og nærhet til natur og miljø.

Totalt har klinikken 40 behandlingssaker fordelt med 26 plasser på familie-avdelingen og 24 plasser i 3 individuallteam.

Viken senter har inngått avtaler med Helse Nord RHF og representerer et nasjonalt behandlingstilbud innen psykisk helsevern.

Senteret gir også tilbud om rekreasjon, samtaler, kurs/konferanser og har en egen sjelesorgenhete.

Viken senter har i dag ca 60 stillinger fordelt på klinikken og sjelesorgenheten. Fra høsten 2007 opprettes det også en forsknings- og fagutviklingsenhet.

SJESLØRGER

Viken senter lyser ut en 70% fast stilling fordelt på to enheter, med mulighet for utvidelse til 100% stilling, avhengig av søkers kompetanse og ønsket arbeidsområde.

50-80% sjelesørger (prest)/terapeut på ett psykiatrisk behandlingsteam ved Klinikken

20-50% sjelesørger (prest)/prosjektmedarbeider ved Sjelesorgenheten.

Sjelesørgere på Viken senter arbeider vanligvis både i ett av de tverrfaglige behandlingsteamene i den psykiatriske klinikken, og som medarbeidere ved Sjelesorgenheten.

Sjelesorgenheten søker etter en person som ønsker å være med og utforme ulike tilbud ved enheten fra grunnen av. Foruten god faglig kompetanse er det viktig med god orden og evner til å beregne og utarbeide tilbud i henhold til tilgjengelige ressurser, delta i faglig og praktisk planlegging og være med på markedsføring av tilbudene. Det er ønskelig at sjelesørgeren kan være medleder for PREP-kurs, dessuten ønsker Sjelesorgenheten å utvide sitt familie/samlevstiltbud og trenger engasjerte medarbeidere også til dette arbeidet. Lederkurs for PREP-kurs vil bli tilbudt om sjelesørgeren ikke har dette fra før.

Det vil videre være ønskelig med videreutdanning innen (gruppe)-veiledning, PKU-utdannelse, erfaring fra arbeid relatert til religionspsykologi, psykiske vansker, traumarbeid og/eller eksistensielle livsproblemer, samt fra samarbeid med andre profesjoner.

Vi ønsker søkere som

- kan identifisere seg med Viken senters målsetting og visjon,
- har solid klinisk faglig formell og reell kompetanse innen fagfeltet, og
- kan omsette mål og visjoner til praktisk virkelighet i samarbeid med andre

Lønn etter avtale, pensjonsordning i KLP.

Spørsmål om stillingen kan rettes til leder Sjelesorgenheten Torhild Viste tlf 77 18 99 40, direktør Jon Henrik Wien, tlf 77 18 99 01, eller administrasjonsleder Hege W. Fagertun tlf 77 18 99 02. Kortfattet søknad med CV sendes elektronisk via www.jobbnor.no (id.nr: 41644) innen 31.10.07.



Kyrkerådet

Kyrkerådet, Mellomkyrkjeleg råd og Samisk kyrkjeråd er den sentralkyrkjelege råda for Den norske kyrkja, valde av Kyrkjemøtet. Kyrkerådet er Kyrkjemøtet sitt organ og leiar dessutan arbeidet mellom Kyrkjemøtets samlingar. Kyrkerådet rapporterer til KKD. Mellomkyrkjeleg råd er Den norske kyrkja sitt fagorgan for økumeniske og internasjonale spørsmål og Samisk kyrkjeråd for samisk kyrkjeliv. Dei tre råda har eit felles sekretariat med ca. 60 tilsette og ei forvaltning på 174,5 mill kroner.

SENIORRÅDGJEVAR

Det er ledig stilling som seniorrådgjevar i avdeling for økumenikk og internasjonale spørsmål. Stillinga er ledig frå 1. februar 2008.

Krav til søkjaren:

- teologisk embetseksamen
- ønskjeleg med dokumentert kompetanse utover embetseksamen, gjerne doktorgrad
- relevant kyrkjeleg erfaring
- ønskjeleg med brei og aktuell teologisk orientering
- kjennskap til norsk og internasjonalt kyrkjeliv
- gode engelskkunnskapar skriftleg og munnleg
- søkjaren bør i tillegg til engelsk beherske eitt framandspråk
- gode samarbeidsevner

Arbeidsoppgåvene vil i hovudsak vere:

- ansvar for å ivareta Mellomkyrkjeleg råd sitt arbeid med teologiske spørsmål
- sekretær for Teologisk nemnd
- å delta i økumeniske nettverk og utval etter behov

Den som blir tilsett, må vere medlem av Den norske kyrkja.

Kyrkerådet bruker elektronisk saksbehandling.

Kyrkerådet har som mål å oppnå ein balansert alders- og kjønnsamansetjing, og det blir lagt til rette for fleire personar med redusert funksjonsevne og personar med innvandrarakgrunn. Kyrkerådet er ei IA-verksemd.

Stillinga er plassert som seniorrådgjevar, lønnstrinn 55-66 i statens lønnsregulativ. Frå lønna blir det trekt innskot til Statens Pensjonskasse.

Nærmare opplysningar om stillinga får ein hos fungerande generalsekretær Sven Oppegaard, tlf 23 08 12 72 eller e-post sop@kirken.no.

Søknad med bekrefte kopier av attestar og vitnemål kan ein sende innan 19. oktober til Kyrkerådet, Postboks 799 Sentrum, 0106 Oslo



Stiftelsen Diakonissehuset Lovisenberg er en diakonal organisasjon innen Den norske kirke, etablert i 1868. Diakonissehuset er pionerorganisasjonen innenfor kvinnelig sykepleie og diakoni i Norge og driver i dag omfattende virksomhet innen utdanning, sykehusdrift og eldreomsorg.

Diakonissehuset Lovisenberg søker

STUDENTPREST

i 1/1 stilling. Søker må være medlem av Den norske kirke. Kompetanse i diakoni og sjelesorg vil bli tillagt vekt.

Arbeidet består i

- studentpresttjeneste ved Lovisenberg diakonale høyskole, gjennom gudstjenester, samtaler og miljøarbeid for studenter
- enkelte søndagsgudstjenester i Lovisenberg kirke
- å delta i arbeidet med å utvikle det diakonale særpreget ved gudstjenestene i Lovisenberg kirke, herunder inspirere til og arbeide for en mer variert bruk av kirkerommet

Stillingen kan også bli tillagt enkelte andre presteoppgaver på Diakonissehuset.

Lønn etter avtale. Pensjonsordning.

Informasjon om Diakonissehuset Lovisenberg finnes på hjemmesiden www.lovisenberg.no.

Nærmere opplysning om stillingen fås ved henvendelse til adm. direktør Torstein Lalim, tlf 22 35 82 50, mobil 99 542 542 eller e-post torstein.lalim@lovisenberg.no

Søknad sendes til:

Stiftelsen Diakonissehuset Lovisenberg v/adm. direktør,
Lovisenberggt. 15 A, 0456 Oslo

Søknadsfrist: 15. oktober 2007

Returadresse:
Luther Forlag
Grensen 3
0159 OSLO

UTKOMMER annenhver uke på Luther Forlag og redigeres av praktikumsrektor Halvor Nordhaug, rektor Vidar L. Haanes, prost Jan Otto Myrseth og kapellan Sunniva Gylver.

REDAKSJON

Luthersk Kirketidende, v/Eyolf Berg,
Luther Forlag, Grensen 3, 0159 OSLO.
Red. sekr.: Eyolf Berg.
Tlf. 91 17 65 37.
e-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

LESERINNLEGG til Luthersk Kirketidende mottas med takk, og kan sendes til ovenstående e-postadresse.

ABONNEMENT, ADRESSEENDRING O.L.:

Luthersk Kirketidende v/Eyolf Berg,
Luther Forlag, Grensen 3, 0159 OSLO.
Tlf. 91 17 65 37.
e-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

Pris kr. 490,- pr. år for Norge. Utlandet kr. 550,- pr. år.
Kontonummer: 3000.14.73669

ANNONSEPRISER

Det er muligheter for følgende 7 annonsemøduler i LK:

1. *1/2 kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 61 mm) kr 375,- +moms
2. *Kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 127 mm) kr. 615,- +moms
3. *Halvside* (Høyde 177 mm, bredde 61 mm) kr. 1090,- +moms
4. *Halvside* (Høyde 85 mm, bredde 127 mm) kr. 1090,- +moms
5. *3/4 side* (Høyde 130 mm, bredde 127 mm) kr 1700,- +moms
6. *Helside* (Høyde 177 mm, bredde 127 mm) kr. 1940,- +moms
7. *Dobbelside* (Høyde 177 mm, bredde 2x127 mm) kr. 3500,- +moms

ISSN 0332-5431

